

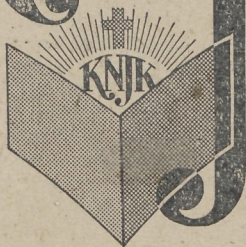
De Katholieke Journalist

JUNI-JULI 1949
3e JAARGANG - MAANDBLAD 12

INZENDINGEN AAN HET SECRETARIAAT:
KONINGSSTRAAT 22 B. TEL. 6529
HILVERSUM

REDACTIE:

J. W. L. VAN MASTRIGT
A. L. G. M. VAN OORSCHOT
S. H. A. M. ZOETMULDER

ORGAAN VAN DE KATHOLIEKE
NEDERLANDSE JOURNALISTENKRING

Congres der Federatie van Nederl. Journalisten

op Zaterdag 28 Mei 1949 te Utrecht over:
Het Wetsontwerp op Journalistieke
Verantwoordelijkheid

Het op Zaterdag 28 Mei 1.1. in de „Dietse Taveerne" te Utrecht gehouden congres der Federatie van Ned. Journalisten over het Wetsontwerp op de Journalistieke Verantwoordelijkheid was zeer druk bezocht. De presentielijsten waren door circa 250 personen getekend, terwijl aangenomen kan worden, dat een aantal bezoekers verzuimd hebben hun handtekening op een dier lijsten te stellen. Op zulk een opkomst was de vergaderzaal zeker niet berekend. En dat heeft, bij het debat, dat ongeveer van half twee tot zeven uur 's avonds duurde, het rustig verloop dezer vergadering bemoeilijkt.

Onder hen, die als gasten het congres bijwoonden, waren de Commissaris der Koningin in Utrecht, de heer M. Reinalda, voorzitter van de Persraad; de Tweede Kamerleden Dr. J. A. H. J. S. Bruins Slot, H. Gortzak, Dr. H. A. Korthals Altes en Mr. J. J. R. Schmal, Prof. Mr. J. C. van Oven, hoogleraar te Leiden, Dr. M. Schneider, docent in het dagbladwezen te Leiden, Jhr. Mr. G. W. van Vierssen Trip, oud-vice-president van de Rechtbank te Rotterdam, voorzitter der commissie inzake het verschoningsrecht van de journalist en Mr. H. M. Planten, lid dier commissie; Dr. C. Beekenkamp van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen; Mr. C. A. Stekete, secretaris N.D.P.; Mr. N. Drost, secretaris N.O.T.U.; Mr. J. J. Waltheer, secretaris N.N.P., en het dagelijks bestuur der P.C.J.V.: Mr. A. Veerman, W. C. F. Scheps en B. v. d. Ros.

OPENINGSWOORD VOORZITTER

Te ruim half twee opende de voorzitter der Federatie, coll. Mr. Rooy het congres. In zijn openingswoord sprak hij zijn blijdschap uit over de zo verheugend grote belangstelling voor de behandeling van dit onderwerp van idiele aard. Een belangstelling onder de leden der Federatie, welke groter is dan die voor de collectieve arbeids-overeenkomst, een onderwerp van meer materiële aard. En dat, terwijl

die leden, toch geenszins de geneigdheid hebben de materiële zaken te verwaarlozen. Het Federatiebestuur heeft getracht om in organisatorisch verband de behandeling van het onderwerp, waarvoor zoveel belangstelling — en waartegen ook een zo krachtige oppositie — bestond, voor te bereiden. Toen, in verband met het afdelingsonderzoek der Tweede Kamer mogelijk bleek om het congres van 7 Mei — de aanvankelijke datum van het congres — naar later datum te verschuiven, heeft het Federatiepresidium aan de door enkele afdelingsbesturen gegeven suggestie om een behandeling in de afdelingen nog

vóór het congres mogelijk te maken, dadelijk gevolg gegeven, opdat de leden der federatie met kennis van zaken op het te houden congres over de materie zouden kunnen oordelen. Spr. gaf ernstig in overweging om, indien er in deze kritiek is op het Federatiebestuur, de bespreking daarvan uit te stellen tot de algemene ledenvergaderingen der aangesloten organisaties, waar het bestuursbeleid in behandeling zal komen.

Voorts sprak Mr. Rooy zijn blijdschap uit over de aanwezigheid van zovele gasten, niet-leden der „Federatie", die hij allen hartelijk welkom heette.

Ten slotte, deelde hij mede, dat waar de vice-voorzitter en de voorzitter der Federatie zo nauw betrokken zijn geweest bij de voorbereiding van het wetsontwerp, de leiding der discussies is opgedragen aan coll. Schraever, vice-voorzitter van de N.J.K.

Coll. Schraever, hierna de leiding der vergadering overnemende, gaf in overweging, dat bij het debat allereerst het woord zouden verkrijgen een tweetal sprekers, die zich als tegenstanders van het wetsontwerp hebben doen kennen. Voor de

ATTENTIE! ATTENTIE!

ADRESWIJZIGING FEDERATIEBUREAU

Het Federatie-Bureau is van de
N. Z. Kolk 28 verhuisd naar
Prinsengracht 876
te Amsterdam. Het nieuwe
telefoonnummer is **42566**

eerste termijn van het debat wilde hij geen spreekrijd-rantsoenering stellen, alhoewel hij zich het recht voorbeheld in deze tijdens het debat nadere voorstellen te doen.

DE DISCUSSIE OVER HET WETSONTWERP

Hierna gaven zich een 12-tal sprekers op.

Coll. Mr. V r o l i j k, die als eerste spreker der oppositie het woord verkreeg, aansluitend aan zijn artikel „Niet nu en niet zo” in het gemeenschappelijk nummer van „De Journalist” en „De Katholieke Journalist”, noemde het een euvel van dit wetsontwerp, dat de daarin behandelde materie is losgemaakt uit het gehele complex der perswetgeving, dat de commissie-Pompe ter bestudering was opgedragen en dat dit onderdeel, zonder dat een voorontwerp is verschenen (waardoor de organisaties gelegenheid zouden hebben gehad zich uit te spreken), nu ineens als wetsontwerp bij de Tweede Kamer is gediend. Waarom is die commissie van haar aanvankelijk standpunt afgeweken? Zijn de misstanden in het Ned. Perswezen nu zo, dat dit noodzakelijk is? De eigen tuchtrechtspraak der Federatie heeft o.m. het bezwaar, dat zij zich alleen over de leden der aangesloten organisaties kan uitstrekken. Wanneer Rijksbemiddelaars uit de C.A.O. niet het verplicht lidmaatschap geschrapt hadden, dan was dit euvel voorkomen. Maar heeft het Federatiebestuur nadien nog stappen gedaan — b.v. bij de Stichting van de Arbeid — om het verplicht lidmaatschap toch doorgevoerd te krijgen?

Wat nu het wetsontwerp betreft, in de M. v. T. schrijft de Regering: „De vrijheid van drukpers maant tot de grootste voorzichtigheid”, een uitlating, welke van weinig enthousiasme voor dit „grote goed” getuigt. Maar dit maant spr. tot voorzichtigheid! Als aanleiding tot indiening van het wetsontwerp noemt de M. v. T.: „het feit, dat somtijds het vertrouwen wordt misbruikt of de betrokkenen zich van hun verantwoordelijkheid in genen dele bewust zijn”. Doch elders wordt in de M. v. T. geschreven, dat „sensationele berichtgeving, die het met de waarheid gemeenlijk niet nauw neemt, hier te lande geen regel, doch betrekkelijk hoge uitzondering is.” Hoe kloppen die beide uitspraken op elkaar? En wordt zo niet het ontstaan van misverstanden, als ten aanzien van het wetsontwerp in de buitenlandse pers zijn voorgekomen, in de hand gewerkt? Denkt de Regering de publieke opinie op deze wijze voldoende te beschermen? Spr. herinnert aan hetgeen Prof. Duynstee heeft geschreven, nl. dat alleen een verschijningsverbod zal kunnen helpen. Voorts wijst hij er op, dat ons tuchtrecht geen geldboete kent, terwijl het wetsontwerp die wel onder de strafmaatregelen opneemt. Ook in het ontwerp-Advocatenwet is de boete niet opgenomen en minister

Van Maarseveen heeft zich als volgt uitgelaten: Het opleggen van een boete draagt geen disciplinair karakter. In het wetsontwerp is naar spr.'s mening rijkelijk veel gestreefd naar analogie met de artsen en advocaten. Maar... de journalist staat in verreweg de meeste gevallen in dienstbetrekking en daarom liggen de kwesties, waar het hier om gaat voor de journalisten in een ander vlak dan bij de artsen en advocaten. Na er nog op te hebben gewezen, dat de pamfletschrijvers met deze wet niet kunnen worden achterhaald, vroeg spr.: Waarom wil men de verenigings-tuchtrechtspraak niet een betere kans geven? Is het euvel, dat men door geen lid van een der organisaties te zijn (of tijdig als lid te bedanken) zich aan die tuchtrechtspraak kan onttrekken, niet door een agreement met de directeuren-vereniging te ondervangen?

De samenstelling van het persgerecht besprekende, zeide spr., dat de journalisten-leden daar in de minderheid zijn, terwijl in de hogere beroeps-instantie de invloed der journalisten nog minder is. Doordien worden de journalisten-leden door de Kroon benoemd. Weliswaar kunnen de journalisten-organisaties een voordracht indienen, doch de Regering is daaraan niet gebonden. De gehele zaak ligt — aldus spr. — in het politieke vlak en daarom is de vaagheid der normen van art. 35 zo gevaarlijk. Dat bij deze rechtspraak een O.M. ontbreekt, acht spr. ook een bezwaar. Evenals het feit, dat op de raadsman ook art. 6 eerste lid van toepassing is, daar dit bevordert de neiging om het aan de journalisten-juristen over te laten. De klachten over de vaagheid der normen van art. 35 acht spr. volkomen gerechtvaardigd. En spr. voelt er niet veel voor, dat jurisprudentie zal worden gevormd ten koste van een aantal collega's, die niet voldoende rechtszekerheid hebben. De conclusie van het rapport der commissie inzake het verschoningsrecht heeft spr. ook niet bevredigd en hij is het eens met het minderheidsstandpunt van Mr. Planten. Laten wij ons niet laten verleiden — aldus spr. — tot een zeker compromis: erkenning van het verschoningsrecht en aanvaarding van deze wettelijke tuchtrechtspraak.

De N.A.P. en de N.O.T.U. hebben zich ook tegen het wetsontwerp uitgesproken en de hoofdredacteur van „Trouw”, die zelf lid der commissie-Pompe was, heeft ook scherpe kritiek op het wetsontwerp geïfend. Is het overleg in die commissie wel zo rond geweest? Dat de collega's Mr. Rooy en Hanekroot lid der commissie-Pompe waren, bindt de journalisten-organisaties in geen enkel opzicht. Spr. heeft bewondering voor de moeite, welke deze collega's zich gegeven hebben, doch dit congres kan eerst zijn het begin der discussies over dit wetsontwerp.

Conclusie

Om al deze redenen meent spr.,

dat het congres wijs zal doen zich uit te spreken voor het aanhouden van dit wetsontwerp tot de geesten in de journalistiek waarlijk gerijpt zullen zijn, besluiten van de zijde der journalisten-organisaties verantwoord kunnen worden geacht en de gedachte van de algemene publiekrechtelijke regeling, — waarvan de tuchtrechtspraak volgens de wet een deel uitmaakt — gedragen kan worden door het rechtsgevoel van de vakgenoten. Deze uitspraak worde met de meeste klem ter kennis van Regering en Volksvertegenwoordiging gebracht. Voorts besluite het congres een breed samengestelde commissie te benoemen ter bestudering van de vraagstukken, welke liggen in het kader van een algemene Perswet, zoals dat door de commissie-Pompe is aangegeven, welke commissie tevens kan overwegen welke verbeteringen nog in de eigen verenigingstuchtrechtspraak kunnen worden aangebracht.

Amsterdam's oppositie

Coll. H. A. A. R. K n a p, sprekend namens de delegatie van de „Amst. Pers” kan zich niet voorstellen, dat Nederlandse journalisten vier jaren na de bevrijding van de Duitse bezetting zouden gaan helpen bij het morrelen aan de vrijheid van de Ned. Pers. Naar zijn mening is dit wetsontwerp het product van een zeker juridisch parallelisme. Men beroept zich daarbij op de artsen en advocaten. En men wil de titel van journalist gaan beschermen. Nog gezweven van het feit, dat spr. zulks een zeker snobisme acht, wijst hij er op, dat „journalist” geen titel, maar een functie is! Opvallend is het voorts, dat in de geschiedenis der Ned. Pers in zo weinig gevallen een journalist zich heeft moeten beroepen op een verschoningsrecht en dat, wanneer men die gevallen nagaat, men zo vaak dezelfde namen tegenkomt (g e l a c h). Spr. acht dit wetsontwerp een aanslag op de vrijheid en onafhankelijkheid van de journalist. Hebben de journalisten gevraagd om zulk een wettelijk tuchtrecht? En waarom is er — alvorens het wetsontwerp bij de Tweede Kamer aanhangig werd gemaakt — geen gelegenheid gegeven voor overleg met de journalisten-organisaties en voor het onderling overleg der journalisten? Het creatieve en artistieke in ons vak wordt volkomen miskend — aldus spr. — die er ten slotte zijn spijt over uitdrukte, dat zij, die de journalistieke organisaties in de commissie-Pompe vertegenwoordigen dit overleg niet als conditio sine qua non hebben gesteld.

Een Haagse motie

Coll. E k k e r deelde vervolgens mede, dat in de vergadering der Haagse Journalisten Vereniging en van de Kring Zuid-Holland van de K.N.J.K. besloten is de volgende motie aan het congres voor te stellen:

Het congres, enz., van oordeel, dat het wetsontwerp in de vorm, waarin het aan de Staten-Generaal is voorgelegd een reeks van ernstige leemten en een aantal in haar gevolgen onoverzienbare introducties vertoont,

overwegende, dat deze bezwaren eerst op hun werkelijke betekenis getoetst kunnen worden door grondige bestudering en discussie van het onderhavige wetsontwerp in eigen kring, waartoe de mogelijkheid tot dusver heeft ontbroken,

van mening, dat de door de journalistieke organisatie zelf op principiële gronden in het leven geroepen tuchtrechtelijke organen tot de beoogde verhoging van het peil van de Nederlandse journalistiek zullen kunnen leiden, indien tot sluiting van het beroep kan worden overgegaan,

van mening voorts, dat wettelijke regeling van de tuchtrechtspraak althans dient te worden uitgesteld, tot zij in het kader van de nog te verwachten voorstellen van de commissie-Pompe kan worden gezien,

doet op grond van deze overwegingen een beroep op de Tweede Kamer der Staten-Generaal haar medewerking aan de verheffing tot wet van dit wetsontwerp vooralsnog te onthouden.

Coll. Abspoel herinnerde aan de uitspraak van Prof. Kranenburg, dat de erkenning van de geestelijke vrijheid der burgers ons kostelijkste goed is, dat reeds eeuwen terecht onze trots is. Spr. citeert de in de discussie over deze zaak reeds aangehaalde kritiek van Vondel op bestuurders in zijn tijd, en wijst op Churchill's kritiek op een Labour-party, op „Trouws" kritiek op de Indonesië-politiek, op de in „De Groene" gepubliceerde brief van een officier in Indonesië. Heeft men er ooit over gedacht om zulke gevallen voor een tuchtrechter te brengen? En wanneer de toekomstige tuchtrechters nog eens nalezen, wat „Het Volk" over „De Zeven Provinciën"-geschiedenis heeft geschreven, dan zullen hun de haren wel te berge rijzen.

Dergelijke kritiek kan in een democratisch staatsbestel als Nederland heeft in vrije tegen-kritiek in ruime mate correctie vinden. En wat de opzettelijke onware journalistiek betreft, de wetgever heeft in het W. v. S. de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de journalist geregeld. Wanneer deze regeling onvoldoende is, laat de wetgever dan daarin wijzigingen brengen.

Spr. meent, dat het eerste vraagpunt niet juist is gesteld. Dit moet luiden: „Moet het tuchtrecht voor journalisten bij de wet worden geregeld? Zo ja, a los van een algemene persregeling, b in het verband van zulk een persregeling?"

Dit vraagpunt zal het congres naar zijn mening ontkennend moeten beantwoorden. Laten wij niet — aldus spr. — trachten door amendering het wetsontwerp verbeterd te krijgen. Dat is onszelf zand in de ogen

Uitstel van behandeling van het wetsontwerp

Ter uitvoering van de motie, die op het congres te Utrecht werd aangenomen, heeft het Federatiebestuur zich tot de Regering gewend met het verzoek, het daarheen te leiden, dat de behandeling van het ontwerp van wet op de journalistieke verantwoordelijkheid enige maanden zou worden uitgesteld, teneinde de in te stellen studïecommissie de gelegenheid te geven een rapport ter zake uit te brengen. Van de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen is bericht ontvangen, dat de Tweede Kamer op verzoek van deze Minister en van zijn ambtsgeenoot van Justitie in dit uitstel heeft bewilligd.

stroom. Deze mulkorfwet dient te worden ingetrokken of verworpen.

Niet één luik!

Coll. Goldschmitz vroeg: Waarom is er nu zoveel spoed met de kwestie der wettelijke tuchtrechtspraak voor journalisten nodig? Waarom wordt dit punt nu uit de aan de commissie Pompe opgedragen materie uitgelicht? Dit acht spr. gevaarlijk. Immers, wij weten niet, of die commissie de moeilijkheden, die er ten aanzien van de andere punten van haar opdracht zijn — spr. denkt met name aan de verhouding in de commerciële en de redactionele leiding — zal kunnen overwinnen. Spr. ziet het geheel als een drieluik en waarom nu één luik afgeleverd? Zonder dat de beide andere luiken bekend zijn. Spr. meent, dat dit wetsontwerp voorlopig moet worden teruggenomen. En indien de bestaande verenigings-tuchtrechtspraak onvoldoende is, laat de Regering dan overwegen in hoeverre zij er toe kan medewerken, dat die tuchtrechtspraak wordt verbeterd.

Hierna komende tot het wetsontwerp zelf, uitte spr. bezwaren tegen de kwestie der inschrijving in het journalisten-register. Zullen wij nu opnieuw aan het zuiveren gaan? De besturen der journalisten-organisaties zullen bezwaren kunnen inbrengen. Doch wie adviseert over de toelating der leden van die besturen tot het register? Voorts acht spr. de normen in art. 35 buitengewoon vaag.

Friesland spreekt

Coll. Wijbenga vroeg, waarom een wettelijk tuchtrecht, als in het

wetsontwerp voorgesteld, noodzakelijk is. Er moet toch een criterium zijn. Dan denkt spr. aan de mogelijkheid, dat er schade zal zijn toegebracht. Maar daarin voorziet de Strafwetgeving reeds. In art. 35 wordt als criterium gesteld: zich gedragen in strijd met de eer van de journalistieke stand. Maar dit is niet bij de wet geregeld. Een erecode voor de journalist zal er wel zijn, doch over de inhoud daarvan hebben wij — aldus spr. — tot nu toe weinig gehoord. Spr. meent, dat de Federatie van Ned. Journalisten baanbrekend werk zal doen, als zij eerst zelf zulk een erecode vaststelt. Is soms de mogelijkheid van conflict tussen de Overheid en de vrije meningsuiting de aanleiding tot de indiëning van dit wetsontwerp? Maar moet men dan voor journalisten afzonderlijke maatregelen gaan nemen? Spr. doet ten aanzien van dit punt Buys' waarschuwing horen. Van het in het leven roepen van een journalisten-register is spr. een verklaard tegenstander. Als 't gaat om subjectieve criteria, dan kan men bij de Perszuivering terecht. En wat de objectieve criteria betreft, dan komt het op het gebied der vakbekwaamheid. En ten aanzien van de vakopleiding zijn wij zeker nu nog niet zover, dat dit mogelijk zou zijn.

Een motie van „Het Oosten"

Coll. De Wit zeide van mening te zijn, dat niemand in gemoede is tegen een journalistieke tuchtrechtspraak. Trouwens, de journalisten-organisaties hebben er zelf een in het leven geroepen. Die heeft gebreken, o.a. door het ontbreken van het verplicht lidmaatschap. Doch een vogeltje heeft hem in 't oor gefluisterd, dat in het college van Rijksbemiddelaars de tegenstand tegen het verplicht lidmaatschap niet zo groot meer is. Kan het Federatiebestuur het contact daarover niet weer met dat college opnemen? Dan kan de eigen tuchtrechtspraak een volle kans krijgen! Spr. deelt vervolgens mede dat in de vergadering van „Het Oosten" besloten is de volgende motie aan het congres voor te stellen:

Het congres, enz.,
gehoord de discussies,

van oordeel zijnde, dat met name wat betreft het tuchtrecht de Overheid ten dele een secundaire taak heeft en dat om principiële en praktische redenen aan eigen, organisatorische tuchtrechtspraak de voorkeur dient te worden gegeven, mits gecombineerd met het verplichte lidmaatschap van een der bij de Federatie aangesloten organisaties van journalisten,

overwegende, dat aldus tevens erkenning van de titel van journalist verkregen kan worden,

verzoekt het Federatiebestuur de Regering te verzoeken het wetsontwerp aan te houden, althans aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal mede te delen, dat voorshands op verdere behandeling geen prijs wordt gesteld en het overigens daarheen te leiden, dat de eigen tuchtrecht-spraak als ingesteld door de Federatie, een faire kans krijgt om haar doeltreffendheid te bewijzen, aan welke doeltreffendheid het congres, in geval van erkenning en desgewenst sanctiëring ervan door de Overheid, niet twijfelt,

verzoekt het Federatiebestuur deze motie tevens ter kennis te brengen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de openbare mening.

Nog meer oppositie

De heer Fabius zeide, dat de journalist is een dienaar van het publiek, dat hij vertegenwoordigt. Hij brengt nieuws, d.i. de inhoud van zijn berichten. De journalist is dus berichtgever en niet allereerst voorlichter. Dit wetsontwerp gaat echter over voorlichters. En wordt dit ontwerp wet, dan zal het instituut der „zitedacteuren" weer herleven.

Wij hebben, aldus spr., een vrije pers, of wij hebben geen vrije pers. Maar spr., die voorstander is van een vrije pers, wijst dit wetsontwerp af.

Coll. Blok vroeg, of er dringende noodzaak is voor zulk een wet, als thans ingediend. In de artikelen van de coll. Rooy en Hanekroot in de organen is echter om deze zaak heengedraaid. Persexcessen, die zulk een wettelijk tuchtrecht noodzakelijk maken, zijn niet aangewezen. Spr. ontwikkelde nog enkele bezwaren tegen het ontwerp. Zo wees hij op de onbillijkheid, dat alleen journalisten in loondienst verantwoordelijk worden gesteld.

De voorzitter geeft, daar er nog verschillende sprekers zijn ingeschreven, in overweging om, — gezien de tijdnood — zich bij de verdere discussie tot datgene, wat nog niet gezegd is en noodzakelijk gezegd moet worden, te bepalen.

Tijdens een korte pauze, welke hierna werd gehouden, werden nog een motie en een voorstel ingediend, n.l.:

een motie-Kroes c.s.

Het congres, gehoord de inleidingen,

beantwoordt de vraag, of de journalisten in Nederland behoefte hebben aan een wettelijke tuchtregeling, ontkennend;

draagt het Federatiebestuur op:

a. de Regering te verzoeken het aanhangig gemaakte wetsontwerp in te trekken,

b. te bevorderen, dat het lidmaatschap van de erkende journalistenkringen verplicht zal worden gesteld om daarmede te verkrijgen, dat het tuchtrecht, dat op basis van vrijwillige samenwerking in het lever

werd geroepen, volledige kans van slagen krijgt.

Een voorstel-Utrecht

De afdeling Utrecht van de N.J.K. en de afdeling Midden-Nederland van de K.N.J.K.,

gehoord de besprekingen in haar gecombineerde vergadering van 24 Mei j.l. over het Wetsontwerp 1179, kennis genomen hebbende van de reacties, welke elders in den lande naar voren zijn gekomen,

van mening dat nadere bestudering van dit wetsontwerp noodzakelijk is voor het vormen van een gefundeerde mening,

dienen het volgende voorstel van orde in:

Het congres besluit in te stemmen met samenstelling van een commissie bestaande uit de voorzitters der beide journalisten-organisaties en vertegenwoordigers der afdelingen. Naar rato van 20 leden of gedeelte daarvan wordt door de afdelingsbesturen een vertegenwoordiger aangewezen.

Deze commissie komt op de kortst mogelijke termijn bijeen, bespreekt het aanhangige wetsontwerp op de 21. voor het congres voorgelegde vraagpunten en brengt daarover binnen 14 dagen nadien rapport uit aan de in de Federatie georganiseerde journalisten-organisaties.

Na de pauze wordt, nadat enkele der nog ingeschreven sprekers zich hebben teruggetrokken, besloten, dat nog slechts drie sprekers, de coll. Koejemans, Baruch en Cremers het woord zullen krijgen, laatstgenoemde speciaal over de kwestie der positie van de radiojournalisten.

Als echter blijkt, dat coll. Cremers toch weer over andere, reeds behandelde punten wil spreken, wordt hem het woord ontnomen.

Coll. Koejemans acht de erkenning van de journalistieke organisaties en de bescherming van de titel journalist slechts verguldsel van de bittere pil! Dit wetsontwerp maakt sterk de indruk van camouflage te zijn. Vandaar ook, dat er zulk een haast wordt gemaakt en het is losgemaakt uit de gehele regeling van het perswezen. De Regering krijgt door dit wetsontwerp de mogelijkheid tot vervolging van iedere haar onwelgevallige berichtgeving. En alhoewel dit geen strafwetgeving wordt geacht, is het dit in wezen toch. Men zie maar naar de boete. Het Duits nazi-achtige karakter van dit ontwerp komt wel het duidelijkst uit in art. 27. De daarin opgenomen bepaling is zo overgenomen uit de persregeling van de bezettingstijd.

Voorts wijst spr. erop, dat de bepaling van art. 5, sub 3, dat de journalisten-leden van het Persgerecht tenminste vijf jaren als journalist of verantwoordelijk redacteur journalistieke arbeid moet hebben verricht, de journalisten der voormalige ille-

Instelling studie-commissie journalistieke verantwoordelijkheid

Door de Besturen van de N.J.K. en de K.N.J.K. is, op voorstel van het presidium der Federatie, een commissie tot bestudering van het wetsontwerp op de journalistieke verantwoordelijkheid ingesteld. In deze, uit 17 leden bestaande commissie, zijn ook twee vertegenwoordigers van de P.C.J.V. opgenomen.

In deze commissie hebben zitting de collega's: Dr. E. Diemer; L. Fréquin; H. W. Goldschmitz; L. S. J. Hanekroot; H. A. A. R. Knap, A. J. Koejemans; B. Kroes; H. de Lange; L. J. van Looi; Mr. M. Rooy; Mr. Dr. A. Veerman; Mr. M. Vrolijk; J. B. Th. Wilbrink; Joh. Winkler; Mr. J. C. de Wit; P. Wybenga en S. H. A. M. Zoetmulder.

De studie-commissie heeft reeds op 18 Juni j.l. haar eerste vergadering te Utrecht gehouden. In deze bijeenkomst welke aan algemene beschouwingen was gewijd, werd coll. Rooy tot voorzitter der Commissie gekozen.

gale pers van benoeming uitsluit. Voorts acht hij het niet juist, dat de Regering inzake de benoeming der leden niet gebonden is aan de voordracht der organisaties. Men wil met dit ontwerp de voorlichting onder de wet stellen. Maar de buitenlandse persbureaux en ook de Overheidsvoorlichtingsdiensten staan buiten dat wetsontwerp. Men schernt nu met een zekere analogie met de positie der advocaten en doktoren. In zekere mate is het mogelijk, dat de Staat daar als neutrale rechter optreedt ter bescherming van het publiek. Doch dat kan ten aanzien der materie van dit wetsontwerp niet, daar de Regering bij de voorlichting zelfs de meest omstrede partij is. Moeten wij een door de Regeringsvoorlichtingsdienst geregeerde pers krijgen. In de vijf bezettingsjaren hebben wij genoeg ervaren, wat dit betekent! Spr. wijst op de actie der I.O.J. tegen de oorlogspolitiers en de nat. socialistische propaganda. In wezen — aldus besluit spr. — is dit wetsontwerp, dat ingaat tegen het beginsel van de persvrijheid, een bescherming van de Regering tegen ongewenste kritiek.

Coll. Baruch bestrijdt, dat de rechtspraak van deze tuchtrechter een onafhankelijke rechtspraak zou zijn. Men zegt nu wel, dat de leden van het Persgerecht voor het leven worden benoemd, doch er zullen heel veel wisselingen plaats hebben en de Regering zal daarvan gebruik maken. Voorts meent hij, — in tegenstelling met wat van andere zijde daarover is aangevoerd — dat de invloed van de Officier van Justitie zeer belangrijk zal zijn. Ja, hij meent zelfs, dat de O. v. J. de eigenlijke hoofdredacteur zal worden.

DE PRAE-ADVISEURS ANTWOORDEN

Hierna was het woord aan de prae-adviseurs.

Coll. Hanekroot spreekt

Coll. Hanekroot onderscheidt in de uitgebrachte kritiek drieërlei, nl. sentiments-, zakelijke en politieke kritiek. Wat de sentiments-kritiek betreft, ontkent spr. niet de betekenis daarvan. Zelfs erkent hij de grote waarde daarvan. Zelfs al men overtuigd is van de waarde en betekenis der wettelijke tuchtrechtspraak, dan blijven er nog over een aantal imponderabilia. Maar sinds wanneer beoordeelt men in Nederland de zaken, vooral wetsontwerpen, naar het sentiment? Men kan uit dergelijke overwegingen beweren, dat de persvrijheid gekneveld wordt en dan verwijzen naar de Duitse bezettingstijd. Maar waar wordt in dit ontwerp der persvrijheid aangetast? Bij de Commissie-Pompe heeft dit geen ogenblik voorgezeten. Aanleiding tot dit wetsontwerp was bij de Regering de noodzakelijkheid en wenselijkheid van een tuchtrechtspraak voor journalisten. Nu zegt men: Er is een verenigingstuchtrechtspraak. En inderdaad, die hebben de journalistenorganisaties zonder oppositie van enig belang ingesteld. Maar die tuchtrechtspraak werkt niet, omdat men er zich aan kan onttrekken. Nu wordt het voorgesteld, dat men dit wetsontwerp wil aanvaarden om de bescherming van de titel van journalist binnen te halen. En anderzijds wordt beweerd, dat de bedoeling van het wetsontwerp is om politieke rechtspraak te gaan toepassen. Geen sterveling in de commissie-Pompe is op die gedachte gekomen! Trouwens, als men dat zou willen, dan zou deze methode nog al omslachtig zijn!

Wat betreft het verschil tussen de wettelijke en de verenigingstuchtrechtspraak, zelfs als het vogeltje, dat coll. De Wit iets heeft ingefluisterd, gelijk zou hebben en Rijksbemiddelaars nu te overtuigen zouden zijn — wat spr. betwijfelt — dan blijft er nog een grote lacune, omdat zoveel journalisten nog niet onder de C.A.O. vallen. Bovendien blijft dan nog het bezwaar, dat de tuchtrechter der organisaties geen getuigen, buiten de journalistiek, kan dwingen om te komen.

Men vraagt nu: Is een tuchtrechtspraak nu zo verschrikkelijk nodig? Maar spr. zou willen vragen: Is de Ned. pers thans van zodanige kwaliteit, dat een goed functionerende tuchtrechtspraak niet nodig is? Zelfvertrouwen is goed, maar alle overdrijving schaad! Dan vraagt men naar feiten, die een wettelijke tuchtrechtregeling thans nodig maken. Maar moet 't nu bepaald alles zo „zwart” zijn om hen, die menen, dat 't alles „wit” is te overtuigen?

Waarom niet gewacht is tot de commissie-Pompe met de gehele regeling van het perswezen gereed is?

Wel, dat zou tien, misschien twintig jaren duren. En waarom zou men dit onderdeel, dat geregeld kan worden, braak laten liggen? Een andere overweging is, dat regeling dezer materie kan bijdragen tot verheffing der reputatie van de kwaliteit der pers.

Waarom of ook de Directeuren in de Tuchtrechtspraak zijn betrokken? Het zijn toch nog altijd de Directies, die de journalisten aanstellen. Het uitzoeken der verhouding van de verantwoordelijkheid van de directeur en de hoofdredacteur is nog een zeer moeilijk strijdpunt. Spr. is er een voorstander van, dat de hoofdredacteur de volledige journalistieke verantwoordelijkheid draagt. Doch de directeuren hebben mede een idèel doel te behartigen, zoals ook de hoofdredacteurs ook een commercieel belang te behartigen hebben. Daarom is het goed de directeuren ook in de tuchtrechtspraak te betrekken. Zeker thans, nu de directeuren nog een zekere journalistieke verantwoordelijkheid dragen.

Wat art. 35 betreft, de door Prof. Tammes aangegeven verbetering (weergave van feiten) is inderdaad het ei van Columbus. Zo zijn er meer verbeteringen in het wetsontwerp aan te brengen en zal men b.v. de normen voor inschrijving in het register anders kunnen formuleren. Een erecode voor de journalisten bestaat — naar spr.'s mening — wel degelijk, al staat die niet op papier.

Door een vierkant afwijzen van dit wetsontwerp zal men de Ned. journalistiek geen goede dienst bewijzen. Laten wij liever trachten — aldus besloot spr. — in overleg met de Volksvertegenwoordiging in het wetsontwerp de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen.

Mr. Rooy aan het woord

Coll. Mr. Rooy, hierna het woord verkrijgende, sluit zich aan bij wat coll. Hanekroot heeft gezegd over sentiments-overwegingen. Men moet echter niet alleen op het sentiment drijven, op gevaar af de werkelijkheid uit het oog te verliezen. Na te hebben medegedeeld, dat hij tegen de wijziging van vraagpunt 1, zoals door coll. Abspool voorgesteld, geen bezwaar heeft, gaat spr. in op de vraag, waarom een wettelijke tuchtrechtregeling thans nodig zou zijn. Zijn er aan de zelfkant der journalistiek geen bepaalde verschijnselen, die begrijpelijk maken, dat de instelling van zulk een tuchtrecht wordt bepleit? Het Federatiebestuur heeft het twijfelachtig voorrecht, dat het klachten bereiken. Zo heeft spr. onlangs een ernstige klacht bereikt over de rechtbankverslagen van vrijwel alle kranten. Zonder de krant, waarvan hij zelf hoofdredacteur is uit te zonderen, moet spr. toegeven, dat het gros dier verslagen niet beantwoordt aan de eisen, die daaraan gesteld moeten worden. Hoe vaak wordt er een verhaaltje van ge-

maakt, waarbij dan soms de verdachte maar zonder meer als de schuldige wordt gekwalificeerd en aan het pleidooi van diens verdediger vrijwel-of in 't geheel geen aandacht wordt geschonken. Spr. weet wel, dat er bijzondere omstandigheden zijn, waarvan dit verschijnsel het gevolg is. Doch daarmee kan men dit niet goed praten. In deze kan de Ned. pers een voorbeeld nemen aan de Engelse pers. In Engeland is de rechtstoestand zo, dat de journalist veel meer op zijn tellen moet passen.

Men zegge nu niet: Daar heeft dit wetsontwerp niets mee te maken. Want dat heeft er integendeel veel mee te maken. 't Gaat hier over „juiste weergave van feiten”.

Dan zijn er de klachten over het verbreken van geschonken vertrouwen. Het komt voor, dat vertrouwelijk gegeven mededelingen zodanig grof worden verwerkt, dat de vertrouwelijke bron eigenlijk wordt prijs gegeven. En al heeft de Ned. pers van na de Bevrijding nog verschillende voortreffelijke eigenschappen, ontkend kan niet worden, dat na 1945 zich reeds een vrij indrukwekkende reeks van straf- en civiele procedures tegen journalisten heeft voorgedaan. Daarbij is in een aantal gevallen het gevaar der ondeskundigheid van de strafrechter of de civiele rechter gebleken. Spr. verwacht van het wetsontwerp een verschuiving dier procedures van de gewone rechter naar de tuchtrechter, omdat het er in vele dier gevallen om gaat vast te stellen, wat in deze speciale materie recht is. De civiele procedures worden bijna alle gevoerd op grond van art. 1401 B.W. (de onrechtmatige daad), waarvan de Hoge Raad een bijzondere interpretatie heeft gegeven en bij de formulering van art. 35 van het wetsontwerp is daarbij aansluiting gezocht. Indien de Officier van Justitie geen bevoegdheid zou hebben om een klacht bij het Persgerecht aanhangig te maken, dan heeft hij geen keuze om een bepaalde zaak inplaats van bij de strafrechter bij de tuchtrechter aan te brengen. Men zegge nu niet, dat dit voor de O. v. J. de mogelijkheid biedt de journalist onder druk te zetten. Wij hebben — aldus spr. — toch altijd nog ons journalistiek geweten en het kan er in bepaalde gevallen op aan komen durf te hebben en te tonen.

Komende tot de kwestie van de persvrijheid, zeide spr., dat deze vrijheid niet inhoudt, dat men zich niet aan God of gebod zou hebben te storen. Ten aanzien daarvan zijn bepaalde normen gesteld en aanvaard. Het publiek kent de feiten uit de krant. Dat is onze grote verantwoordelijkheid. En de journalist, die morrelt aan de feiten, schiet niet alleen tekort in zijn taak, doch ook wat betreft zijn verantwoordelijkheid. De fatsoenlijke journalist weet zich aan de normen te houden en wordt dan ook door ieder gewaardeerd. Doch er is een categorie, die

zich haar verantwoordelijkheid niet voldoende bewust is. Spr. is in zijn verwachting, dat de journalistenorganisatie zelf door een eigen tucht-rechtspraak dit zouden kunnen corrigeren, teleurgesteld. Want verschillende klachten waren gericht tegen journalisten, die geen lid waren van een der organisaties, of door zich tijdig aan het lidmaatschap te onttrekken, ongrijpbaar geworden waren. Bovendien, wanneer men te doen heeft met enigszins ingewikkelde zaken, kan het nodig zijn getuigen van buiten de journalistieke kring te horen. Doch dan mist de verenigingstuchtrechtspraak de apparatuur om die getuigen te dwingen om te verschijnen. Waarbij nog komt, dat men de getuigen wel onder ede kan horen, doch er is geen sanctie op meined. Of het mogelijk zou zijn thans in de C.A.O. het verplichte lidmaatschap wel opgenomen te krijgen, spr. heeft geen vogeltje gehad — zoals coll. De Wit — dat hem zo iets heeft ingefluisterd. Maar hij betwijfelt, denkend aan de discussies over deze materie met de Rijksbemiddelaars en in de Stichting van de Arbeid, sterk, of De Wit's vogeltje wel goed geïnformeerd was. Wil men op andere wijze door medewerking van de Overheid de gebreken der verenigingstuchtrechtspraak corrigeren, dan bedenke men dat dit altijd staatsrechtelijke consequenties heeft. Zulkas kan alleen bij de wet. Wanneer een privaatrechtelijke organisatie publiekrechtelijke bevoegdheden zal krijgen, dan moet de wetgever de zekerheid hebben, dat de inrichting van en gang van zaken in die organisatie zo is, dat het geven van die bevoegdheden verantwoord is. Dat impliceert dus een zekere controle van de Staat op die organisatie. Ook als het langs de weg van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie gaat, ontkomt men niet aan een toezicht van de Kroon, hetzij preventief, hetzij repressief. En dan is er weinig verschil meer met de situatie, welke onder vigueur van dit wetsontwerp zal ontstaan.

Wat de invoering van het journalisten-register betreft, de procedure daarin vervat om vast te stellen, wie zich journalist mag noemen, acht spr. te verkiezen boven een wettelijke definitie. En wat de bescherming van de titel journalist aangaat, het publiek krijgt de zekerheid, dat ieder, die zich journalist mag noemen, ook onder de tuchtrechtspraak valt.

Over de eisen van toelating, als in het wetsontwerp gesteld, valt te praten. Men zou er b.v. ook in kunnen opnemen de eis, dat de betrokkene niet uit de kiesrechten ontzet is.

Tegenover hen, die de onafhankelijkheid van de tuchtrechter in twijfel hebben getrokken, zet spr. uiteen, dat men hier wel degelijk met onafhankelijke rechtspraak te maken heeft, zoals de gehele rechtspraak in Nederland onafhankelijk is. Coll. Baruch heeft hier spoken gezien!

Over de termijn van 5 jaar (art. 6, sub 3) — waardoor de journalisten der voormalige illegale pers van benoeming tot lid van het tuchtcollege voorshands uitgesloten zouden zijn — valt natuurlijk ook te praten. Wanneer dit 3 of 4 jaar wordt is de zaak gezond.

Dat de buitenlandse persbureaux en de Overheidsvoorlichtingsdiensten niet onder het wetsontwerp vallen, de hoofdredactie is er verantwoordelijk voor om ook deze nieuwsbronnen, wanneer zij die gebruikt, op hun betrouwbaarheid te toetsen.

Sprekende over art. 35 van het wetsontwerp, noemde spr. de door Prof. Tammes gegeven suggestie inderdaad zeer gelukkig. Voorts wees hij op de aanhef van dat art.: De journalist aan wiens opzet of grove schuld enz., waardoor een belangrijke beperking is aangebracht.

Inzake de bezwaren, ingebracht tegen de vaagheid der normen van art. 35, merkte spr. op, dat deze normen zijn voortgekomen uit de jurisprudentie van de Hoge Raad.

Bij de deskundige rechter is het hanteren van deze normen echter volkomen in veilige handen te achten. Laten wij toch — aldus spr. — vertrouwen hebben in de integriteit van de rechters.

Het voorstel der commissie inzake het verschoningsrecht acht spr. een voortreffelijk voorstel. Dit opent een redelijke kans, dat op den duur het gestelde doel bereikt zal worden. Dit kan toch nog leiden tot een conflict, wanneer de journalist toch, terwijl het persgerecht heeft geadviseerd zijn beroep op het verschoningsrecht af te wijzen, zijn zwijgplicht handhaaft. Doch dan moet de betrokkene de consequenties daarvan aanvaarden.

De positie van de journalist in het Ned. perswezen besprekende, legde spr. de nadruk op de zelfstandigheid, welke voor de journalist een eerste vereiste is. Die zelfstandigheid mag in de onderneming, die een commercieel karakter heeft, niet in gedrang raken. Daarom is de verdeling der verantwoordelijkheid tussen directie en hoofdredactie een zo belangrijk vraagstuk. De journalist moet in en door zijn zelfstandigheid sterk staan. Maar door zijn karakter moet hij respect afdwingen. Dit wetsontwerp bevestigt de zelfstandige verantwoordelijkheid van de journalist en daardoor brengt het het ideaal van scheiding directie-hoofdredactie nader.

Deze discussie moet — aldus spr. — niet eindigen in een botte afwijzing van het wetsontwerp. Dat zou de positie der journalisten naar buiten schaden en daarmee zou men de journalistiek geen dienst bewijzen.

Wanneer men wil wachten tot de Commissie-Pompe met haar arbeid geheel gereed zal zijn, dan missen wij — aldus spr. — de bus. Er is nu kans dit onderdeel binnen te halen. Natuurlijk is over verschillende punten

in het wetsontwerp nog te praten. Daarom lijkt de instelling van een veelzijdig samengestelde commissie, wier rapport dan in een volgend congres behandeld kan worden, spr. een goede gedachte. Laat het congres de Regering doen weten, dat de behoefte gebleken is van een grondige, gedetailleerde bestudering van het wetsontwerp, om welke reden de Regering gevraagd wordt de Tweede Kamer te verzoeken het ontwerp voorlopig niet in behandeling te nemen. (Applaus).

De voorzitter stelt voor om, gezien het vergevorderd uur, af te zien van replieken en over te gaan tot stemming over de moties en vraagpunten.

Een nieuwe motie

Een enigszins verwarde discussie ontstaat, waarbij coll. De Wit met een aantal andere collega's een nieuwe motie indient, ter vervanging van de moties-Den Haag, Het Oosten en Utrecht.

Deze motie luidt als volgt:

Leden van de Ned. Journalisten Kring en de Katholieke Nederlandse Journalisten Kring in groten getale te Utrecht in federatief congres bijeen, ter bespreking van het ontwerp van wet op de journalistieke verantwoordelijkheid,

van oordeel, dat het wetsontwerp in de vorm, waarin het aan de Staten-Generaal is voorgelegd, een reeks van ernstige leemten en een aantal in haar gevolgen onoverzienbare introducties vertoont,

dragen het Federatiebestuur op er bij de Regering op aan te dringen aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal te verzoeken, behandeling van het wetsontwerp op te schorten, totdat een door de Federatie in te stellen ruim samengestelde commissie zich over het vraagstuk van het tuchtrecht zal hebben uitgesproken.

Na enige discussie over de vraag, welke motie of welk vraagpunt bij de stemming de voorrang moet hebben, stelt coll. Abspool voor om eerst te stemmen over het eerste vraagpunt, zoals dit door hem is geamendeerd (de vraag, of voor journalisten een tuchtrecht bij de wet moet worden geregeld).

Dit voorstel wordt door het congres bij zitten en opstaan verworpen.

De nieuwe motie-De Wit c.s. is daarna door het congres aangenomen.

Door deze beslissing (de kwestie commissoriaal te maken) kon de motie-Kroes c.s. thans niet meer in stemming komen.

Het congres is hierna te ongeveer 7 uur 's avonds gesloten.

JOURNALISTIEK JOURNAAL

● Vóór en tegenstanders van het wetsontwerp-Pompe kunnen (in groter aspect) tevreden zijn met het Congres in de voor congressen ongeschikte (want benauwde) Utrechtse zaal: het heeft immers onmiskenbaar-duidelijk aangetoond welk een levende en levendige organisatie de onze is. Wie iets van organisaties en derzelve congressen weet, weet ook dat een opkomst als deze uitzonderlijk groot en daarom verheugend is. Temeer verheugend, omdat, zoals Rooy ook constateerde, er uit gebleken is, dat voor immateriële zaken de belangstelling van de Nederlandse journalistenstand ten minste zo groot is als voor materiële aangelegenheden. Ik zou willen zeggen: véél groter. In alle bescheidenheid: dat pleit voor ons.

● Het pleit óók voor ons dat het grootste deel der redevoeringen op zo hoog peil stond. Ik persoonlijk zou twee erepalmen willen uitreiken (beide even fraai en groot): aan Vrolijk en aan Rooy. Hun beider uiteenzettingen waren de onmiskenbare hoogtepunten. Gouden medailles aan Knap en Abspoel. Voor Knap bovendien nog het gouden eikenloof met de diamanten rupsen voor zijn interruptie ter kalmering der gemoeieren. Voor Schraver alléén rupsen (zonder diamanten), omdat Knap deze interruptie plaatste en meneer de voorzitter niet.

● Overigens nog wat zilveren medailles, een paar bronsjes; een poedelprijs voor Fabius. En het Grote Diploma der Verbijsterde Verwondering (een persoonlijke, individuele, subjectieve aardigheid van uw Journaalhouder) voor Koejemans en Baruch. Zij, de verdedigers der journalistieke vrijheid. Zij die de knevel van Pompe zagen, doch de baard van Moskou niet.

● En de persoonlijke, individuele, subjectieve Grote Verwondering (op geschept papier en in lijst) voor Rooy, die het sentiment plaatste tegenover de realiteit. Alsof het sentiment, meneer de Federatie-Voorzitter, niet een enorme realiteit is!

STICHTING NEDERLANDSCHE RADIO UNIE

Op de Redactie van de Nieuwsdienst te Hilversum kan een

JOURNALIST

geroutineerd bureau-redacteur worden geplaatst.

Schriftelijke sollicitaties met volledige inlichtingen te richten aan de Personeelsafdeling van de Nederlandsche Radio Unie, Heuvelaan 32 te Hilversum.

● Alsof het sentiment in de geschiedenis van mensheid en wereld, niet de onverwrikbaarste realiteit was, is en zal zijn. Alsof de door u beglimlachte imponderabilia, meneer de onder-voorzitter van de Federatie, niet de zwaarst-wegende werkelijkheid ware, altijd, overal en onder iedere (persoonlijke en organisatorische) omstandigheid!

● En voor uw Journaalhouder de grote verwondering: waarom de motie-Abspoel niet vóór is gegaan, als zijnde van verdere strekking dan de uiteindelijk-aangenomene.

● En voor uw Journaalhoudernóg een verwondering: Rooy's fulminatie tegen het slechte rechtbankverslag als bewijs van de achteruitgang der Nederlandse journalistiek; als argument voor het Pompe. Is dit zo? Ik had *dese* interruptie op de lippen: „heren directeuren, heren hoofdredacteuren, stelt een goed salaris beschikbaar voor goede juridisch-journalistieke rechtbank-verslaggevers en ziet dan eens hoe deze verslagen op slag verbeteren zullen.” Maar ik interrumppeer nooit. Wie goed betaalt krijgt goede waar. En betere waar èn (misschien) tien procent..... mijne heren.....

● Overigens liet de aanblik van het Congres niets aan schilderachtigheid te wensen. De prijs voor het schilderachtigst gelaat achter de brede bestuurstafel ging, wat dit Journaal betreft, naar Alkmaar's good old Tjeerd. Op de voet gevolgd door de rijzigste van allen: 's Tijds

Minister Drees in de Buitenlandse Persvereniging

Op het (ook door ons gepubliceerde) telegram van de Buitenlandse Persvereniging aan minister Drees, waarin zij protesteerde tegen een eventuele achteruitzetting van de buitenlandse correspondenten bij de officiële nieuwsvoorziening, heeft het bestuur van de B.P.V. het volgende antwoord ontvangen:

„Naar aanleiding van Uw telegram van 15 Februari merk ik op, dat in het algemeen nieuws evenzeer verstrekt wordt aan buitenlandse als aan binnenlandse journalisten. De Regering moet zich echter het recht voorbehouden, als zij daartoe aanleiding vindt, besprekingen te hebben met bepaalde journalisten. Het is evenzeer denkbaar, dat zij op een gegeven ogenblik spreekt in het bijzonder met enige vertegenwoordigers van buitenlandse bladen, als dat zij contact opneemt met hoofdredacteuren of andere journalisten van de Nederlandse pers. Ik ben er

Leo. In de zaal: naar die man-met-een-band-een-bril-een-schillerkraag en dat kleine kereltje met zes vulpenhouders en potloden in de buitenzak van dat pilo-jasje geprikt. Het was een mooi tafereel, wanneer ge zo, tussen de oog-haren, dit drukke (inkt)schutters-stuk beschouwdet.

● En wat verder deze afgelopen maand? Alles zinkt in het niet bij dit congres. Twee orchideeën namens dit Journaal voor twee voortreffelijke reportages in Het Vrije Volk: de West-Indische van Sluizer, de IJslandse van Scheffer. Een tuitje anemoontjes voor Hanekroot, omdat hij verstek liet gaan bij officiële geheimzinnigheid omtrent de Haagse burgemeesters-tragedie.

● Wel, de heren die explicaties van de R.V.D. off the record kwamen beluisteren kregen bovendien nog de mededeling dat zij, ook wanneer zij uit *andere* bron hierover hetzelfde vernamen, dit evenmin mochten publiceren, (zo werd mij uit doorgaans uiterst heldere bron meege-deeld).

● Men moest dit off the record-gedoe, deze gewichtigdoenerij eens laten varen. Men moest, van *onze* kant, bij off the record-excessen als één man opstaan, de Kamer verlaten en de off-the-record-man in zijn hemd laten staan. Men behoort journalisten die het van *on-the-record* moeten hebben niet met al die geheimzinnige off'es te temperen. *Off* moet hoge uitzondering zijn en *on* algemene regel. En niet al die fluisterende piasserij.

ELIAS

van overtuigd, dat in geen enkel land de Regering zou aanvaarden, dat een dergelijke vrijheid haar zou worden ontzegd.

Persoonlijk heb ik overigens, zo lang ik Minister-President ben, nog geen enkele persconferentie gehouden, en evenmin met bepaalde groepen van journalisten besprekingen gehad. Wel nu en dan met individuele journalisten, maar dit evenzeer met vertegenwoordigers van de buitenlandse als van de binnenlandse pers.

De toon van Uw „resolutie” heeft mij zeer verwonderd.”

De Minister-president,

W. DREES.

's-Gravenhage, 25 Febr. 1949.

Daarna heeft de Minister-President de voorzitter van de B.P.V. nog uitgenodigd voor een bespreking, die intussen gehouden is en waarbij de voorzitter nog eens de belangen van de buitenlandse correspondenten in het licht heeft gesteld. Dr. Drees heeft toegezegd aan deze belangen, zoveel hem mogelijk is, tegemoet te zullen komen.

Als de hond nu om een stok vraagt...

Het wetsontwerp inzake de journalistieke verantwoordelijkheid houdt de gemoederen bezig en verdeeld. De een is er voor, de ander is er tegen, en de soort van lieden die niet makkelijk tot beslissingen komen, zien zowel het voor als het tegen en weten voor zichzelf nog niet wat overweegt. Zo een ben ik..... helaas.

Het weekblad Nieuw Nederland (Gerbrandy, Gerretson, Welter) heeft het makkelijker. Het is er vierkant tegen. En het weet ook deksels goed waarom:

Het departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft de discussie, welke de laatste tijd ontstaan is over de vraag of de journalist zich al dan niet op verschoningsrecht kan beroepen, aangegrepen om een wetsontwerp voor te bereiden niet om het verschoningsrecht te regelen — want daar is geen sprake van — maar om de journalisten te groeperen en de journalistiek te ordenen....

Het blad vertelt dan over het voornemen tot instelling van een journalistenregister, en constateert met verbluffende helderheid, dat er „op deze wijze dus niets geregeld (is) over de kwestie waar het nu eigenlijk om ging”..... d.w.z. waar het volgens Nieuw Nederland, blijkens bovenstaand citaat, om zou gaan. En dan volgt de conclusie:

Toch is dit gehele voorstel van het departement van O., K. en W. niet onbegrijpelijk. Het wemelt op dit departement van ambtenaren, voor wie ordening een hartstocht is. Ordening om de ordening, niet om het doel. Misschien zullen deze ambtenaren zich nog het „ingenieursregister” herinneren, hetwelk zij in 1942 onder welwillende goedkeuring der Duitsers hebben ontworpen? We zullen daar verder niet over spreken. Dat is voorbij. Maar de ambtenaren zijn gebleven en in plaats van het ingenieursregister komt thans het journalistenregister. Met precies dezelfde strekking en gelijke oogmerken. Zo keert het kwaad in andere vorm steeds terug. Eerst heet het nationaal-socialisme, daarna progressieve democratie. „Om het verschoningsrecht te regelen” zeggen ze.

Als we dit geschrijf confronteren met de feiten, dan krijgen we:

Het departement van O., K. en W....

(In werkelijkheid: de commissie-Pompe, ingesteld door de ministers van O., K. en W. en Justitie.)

...heeft de discussie over het verschoningsrecht aangegrepen...

(In werkelijkheid was de commissie-Pompe al lang met haar werkzaamheden bezig vóór het geval-Lunshof, het eerste dat de kwestie van het verschoningsrecht opnieuw aan de orde stelde, zich voordeed.)

...om een wetsontwerp voor te bereiden waarin het verschoningsrecht niet wordt geregeld...

(Allicht niet, want over dat vraagstuk heeft alleen nog maar de onofficiële commissie-Van Vierssen Trip een officieel rapport uitgebracht.)

...en zodoende de journalistiek te ordenen uit pure ordeningshartstocht...

(Steek dat in uw zak, Rooy en Hanekroot.)

...en met hetzelfde oogmerk waarmee dezelfde ambtenaren in de nazitijd nazi-maatregelen ontwierpen...

(„We zullen daar verder niet over spreken. Dat is voorbij” zegt Nieuw Nederland grootmoedig, maar zou er geen aanleiding zijn om te bestemder plaatse over deze belediging enige bijzonder hartige woorden te spreken?)

...zodat het nationaal-socialisme thans terugkeert onder de naam van progressieve democratie...

(— een term die door Nieuw Nederland als eigen vrije vinding op het onderhavige wetsontwerp wordt betrokken en die er op slaat als de spreekwoordelijke tang op het spreekwoordelijke varken.)

...onder het bedrieglijke voorwendsel

dat „ze” (blijkens het verband: de ambtenaren van O., K. en W.) het verschoningsrecht willen regelen.

* * *

Dat is dus de voorlichting van het weekblad Nieuw Nederland over een belangrijk wetsontwerp, de pers (en dus ook het weekblad Nieuw Nederland) betreffende.

En dan lees ik in art. 35 van dit wetsontwerp, dat het de bedoeling is aan tuchtmaatregelen te kunnen onderwerpen:

„De journalist, aan wiens opzet of grove schuld feitelijk onjuiste, dan wel oneerlijke of onverantwoordelijke voorlichting te wijten is,

of die zich opzettelijk of door grove schuld gedraagt in strijd met de zorgvuldigheid, die de journalist in het maatschappelijk verkeer betaamt, of met de eer van zijn stand”.

Dat klopt allemaal.

Een stok om een hond te slaan, noemt collega Werkman dat. Wáár is die stok? Mijn handen jeuken!

* * *

Zou Nieuw Nederland me tot voorstander van het wetsontwerp hebben gemaakt?

Y. F.

FEDERATIE-NIEUWS

OPRICHTING SECTIE NIEUWSBLADJOURNALISTEN

De commissie van initiatief voor de oprichting van een sectie Nieuwsbladjournalisten heeft besloten op 9 Juli a.s. te Utrecht een vergadering van de leden-nieuwsbladjournalisten te beleggen, waarin voor de nieuwe sectie de grondslag kan worden gelegd. Belangstellenden, die geen lid zijn van een bij de Federatie aangesloten vereniging, zijn van harte welkom in deze bijeenkomst. Adressen van eventuele belangstellenden gelieve men aan het Federatie-bureau op te geven.

De leden-nieuwsbladjournalisten zullen bij verschijning van dit nummer waarschijnlijk reeds de betrokken circulaire met nadere gegevens hebben ontvangen. Voor hen die om de een of andere reden geen circulaire gekregen zouden hebben, zij vermeld, dat de vergadering om 14 uur 30 in De Dietse Taveerne zal worden gehouden en dat coll. Rooy het woord zal voeren over het belang van een C.A.O. voor nieuwsbladjournalisten.

DE FEDERATIE-RAAD

De Federatie-raad zal op 16 Juli a.s. te Utrecht in vergadering bijeen komen. In deze vergadering zullen o.m. financiële aangelegenheden, het

jaarverslag over 1948, de goedkeuring van de reglementen der sectie Tijdschrift- en Nieuwsbladjournalisten en het a.s. congres van de I.O.J. worden besproken.

Driemaal per week verschijnend Nieuwsblad vraagt

REDACTEUR-VERSLAGGEVER

Brieven met opgave van huidige werkkring en salaris, genoten opleiding, referentie-adressen en enig proefwerk (wordt geretourneerd) onder No. 125/48 aan het Bureau van dit Blad.

In verband met woningnood kunnen uitsluitend ongehuwden in aanmerking komen.

Door interne verandering in ons bedrijf komt per 15 Juli/1 Augustus a.s. vrij

ENERGIEKE KRACHT

met organisatorische talenten en initiatief.

Deze had bij ons de leiding der voorbereidende propaganda voor onze afdeling tijdschriften, kweet zich met ambitie van zijn taak en bezit op dit terrein prima kwaliteiten.

Leeftijd 45 jaar. Algemeen ontwikkeld. Administratief onderlegt. Gaarne nemen wij contact op met collega, die een werkkring als hier gewenst, vacant heeft. Brieven onder letter A 3 aan het N.O.T.U.-secretariaat — Lange Voorhout 14, Den Haag.

UTRECHT: zeer teleurstellend

Zeer teleurgesteld ben ik, en velen met mij, weggegaan van het congres van 28 Mei in Utrecht. Een congres waartoe wij allen met zoveel klem waren uitgenodigd, maar welks accommodatie ten enen male ontoereikend bleek, en dat op zulk een incompetent wijze werd geleid, dat op de critieke ogenblikken de voorzitter steeds vanuit de vergadering toegevoepen moest worden wat hij nu te doen had.

Wij zijn teleurgesteld, omdat dit congres geen instrument geweest is om de mening van de leden inzake het tuchtrecht te vernemen, respectievelijk te vormen; en omdat de vele voorbereidende besprekingen in de afdelingen en ook in Utrecht culmineerden in een tien minuten verward geschreeuw, na welke een uitgeputte en chaotische vergadering ten slotte voor een motie werd gesteld, die het praesidium van de NJK en KNJK volmachten geeft, die nauwelijks iemand het wilde geven. Want het is wel zeer waarschijnlijk, dat de commissie, die het nu gaat vormen, met een „compromis-voorstel” te voorschijn komt, dat wil zeggen met een geamendeerd wetsontwerp; en onze zo voortreffelijk bespraakte voorzitter zal dit dan wel met niet al te veel moeite door een tweede bijeenkomst aangenomen zien. Een geamendeerd ontwerp echter, is een volledige overwinning voor de voorstanders, die zélf ontevreden zijn met enkele „ongelukkige formuleringen” (Fehlleistungen schijnt een betere aanduiding) zoals het beruchte woord „voorlichting”, en in het geheel niet een compromis.

De vergadering was zeker in meerderheid tégen het principe van het wetsontwerp. Waarom kon dit niet helderder naar voren komen?

Het was volkomen onjuist, dat eerst de tegenstanders van het ontwerp aan het woord kwamen. Dezen spraken ieder naar eigen inzicht, zij vervielen in herhalingen en sommigen hunner kwamen met onnodig zwakke argumenten. Toen dus de twee voorstanders het woord kregen, die beiden precies wisten wát de ander zou behandelen, hadden dezen gemakkelijk spel: zij konden zich ermee vergenoegen de zwakste argumenten van de tegenstanders onder de loupe te nemen. De repliek, die in de woorden van de voorzitter, aan de aanvang gesproken, „vanzelfsprekend” zou volgen, was hierna niet meer mogelijk. Men had immers geen tijd meer. Zo bleef het knap gebrachte, maar bijzonder aanvechtbare betoog van de heer Rooy onbeantwoord. er was geen gelegenheid om hem erop te wijzen, dat het Engelse voorbeeld van de libel-wet juist illustreert hoe dit volgens hem zo belangrijke terrein van de rechtsverslagen gemakkelijk in het strafrecht kan worden gevangen. Hij kon, onbeantwoord, ons met de ministers van

Thorbecke vergelijken — blijkbaar een visioen ziende van een directeur, die zegt: nu je volgens de wet zelf verantwoordelijk bent, Jansen, zal ik je ook maar je gang laten gaan. En bovenal bleef hem en de heer Hanekroot ongezegd, dat het ons in het geheel niet interesseert met welke bedoelingen dit ontwerp is gemaakt, en dat ook niet ter zake is welke goede dingen ermee bereikt zullen worden, maar dat het er om gaat wat men er, zuiver in abstracto bekeken, *mee zou kunnen doen*. Als ik over tien jaar voor de tuchtrechter sta zal ik niet kunnen zeggen: „in 1949 zei meneer Hanekroot toch, dat de bedoeling zo en zo was!” Het gaat om de letter van de wet, en om anders niets; en die is in zijn dubbelzinnigheid ondubbelzinnig genoeg.

Haagse Procureur-Generaal over de pers

De procureur-generaal bij het Haagse gerechtshof, mr. J. Versteeg, heeft 15 Juni j.l. een persconferentie gehouden, waarin hij zeer uitvoerig en openhartig mededelingen heeft gedaan over het resultaat van het justitieel onderzoek in de zaak van oud-burgemeester mr. Visser en de inmiddels eveneens ontslagen referendaris ter gemeente-secretarie drs. W. Bos.

We mogen de procureur-generaal wel bijzonder dankbaar zijn, dat hij zo ruimschoots inlichtingen heeft willen verstrekken, omdat daardoor kort en goed een einde is gemaakt aan de stroom van geruchten, welke over deze affaire de ronde heeft gedaan. Tevens zij hier geconstateerd, dat ons volk zich wel gelukkig mag prijzen, dat de justitie er niet voor terugdeinst aan de pers voorlichting te geven, indien het onderzoek zich daartegen niet verzet. Openbaarheid, zeker in een geval als het onderhavige, is van ongemene betekenis. In de bezettingsjaren zijn we het wel anders gewend geweest en er zijn helaas op 't ogenblik nog landen, waar men met het woord de democratie wel zegt voor te staan, maar met de daad anders handelt. Nogmaals, gelukkig het land, waar een procureur-generaal zo openhartig tot de pers kan spreken.

Aan zijn uiteenzetting over de handelingen van mr. Visser en drs. Bos liet mr. Versteeg intussen een persoonlijk woord vooraf gaan, zulks naar aanleiding van verschillende publicaties in sommige bladen, waarbij hij in 't bijzonder „De Waarheid” noemde. Het komt ons nuttig voor, hetgeen de procureur-generaal ten deze heeft opgemerkt, in dit maandblad te vermelden.

De houding van de pers tegenover de justitie is soms die van een lastig, dwingerig kind, zo zeide mr. Versteeg. De belangstelling van de pers

Wanneer het congres op het goede moment had kunnen stemmen over de vraag: „Moet het tuchtrecht voor journalisten (nu) bij de wet worden geregeld?”, dan was de uitslag niet twijfelachtig geweest. Vergadertechniek en gebrek aan vergadertechniek hebben dit verhinderd. Het dunkt mij echter de plicht der voorzitters om de leden alsnog in de gelegenheid te stellen zich hierover uit te spreken, en dat onafhankelijk van de resultaten van de „commissie”. Een gewone schriftelijke enquête schijnt hier het aangewezen middel.

H. KONIGSBERGER.

*) Nu een commissie van de Federatie, die mij tot haar voorzitter heeft gekozen, het wetsontwerp nader bestudeert, acht ik het inopportuun mijn zienswijze tegenover die van de inzender nader uiteen te zetten. — (Rooy.)

in justitiële aangelegenheden, is soms lastig, te vroegtijdig en niet in het belang van de zaak, die de justitie dient. Lastig is echter niet erg, zo vervolgde mr. Versteeg. Maar de pers moet begrijpen, dat de justitie geen andere meester dient dan het recht. Zij grijpt zonder aanzien des persoons diegenen, die zij op haar weg vindt. Dat is altijd zo geweest en mr. Versteeg sprak de innige wens uit, dat dit ook altoos zo zal blijven.

Wanneer de justitie zwijgt, is dat, omdat het belang van het onderzoek zich tegen publicatie verzet. De justitie meent, dat het onderzoek in de zaak-Visser-Bos thans zover gevorderd is, dat het verantwoord is te spreken. Intussen zeide de procureur-generaal getroffen te zijn door een artikel in „De Waarheid” *), dat alleen reeds door het opschrift bij de lezer verwachtingen wekt, die zij eigenlijk niet verwekken mag. Wanneer men het artikel verder leest en van de vragen, die de schrijver stelt, kennis neemt, dan aarzelt mr. Versteeg geen ogenblik met te verklaren, dat de steller van de vragen daarvoor toch eigenlijk geen enkele ondergrond heeft. De justitie kan daarop slechts één antwoord geven: de vragen missen alle schijn van waarheid! Het artikel in „De Waarheid” noemde de procureur-generaal vervolgens in hoge mate onbehoorlijk. Zij doet met dit artikel *oneer* aan de pers!

En hoewel mr. Versteeg daarop in deze bijeenkomst natuurlijk niet zou ingaan, vroeg hij zich af of het wetsontwerp betreffende de verantwoordelijkheid van de journalist toch niet een diepgaande overweging nodig maakt.

*) Waarin verband gelegd werd tussen de zaak-mr. Visser en het aftreden van dr. Beel als H.V.K.

Droeve terugkeer naar het vaderland

In memoriam dr. Hein Hoeben

TOEN Dr. H. Hoeben op 1 Augustus 1940 zijn vrouw en kinderen voor het laatst vaarwel zegde om de wachtende Gestapo-agenten te volgen in gevangenschap, werd voor hem een levensperiode afgesloten van onvermoeid werken voor een heerlijk ideaal: de katholieke pers, en begon de laatste étape van zijn leven, de weg van een smartelijk, maar heldhaftig gedragen lijden in de macht van zijn beulen. Terwijl hij zijn vijf jonge kinderen voor het laatst een kruisje op het voorhoofd drukte, sprak hij dit woord tot hen, dat hem juist typeerde: „Ik heb altijd mijn plicht gedaan, nu is het mijn plicht om te gaan. Vaarwel!”

Hij kon inderdaad terugzien op een leven van plichtsvervulling in dienst van de Katholieke Pers, waarvoor hij al zijn krachten had gegeven. Hij was diep doordrongen van het belang van een katholieke berichtgeving en zag de katholieke pers allereerst als de verbreedster van de waarheid. Hoezeer zijn ideaal juist was geweest, bleek wel op een pijnlijke wijze tijdens de jaren der bezetting door de nationaal-socialistische overrompelaars, waarvan hij zelf een der eerste slachtoffers werd.

Door de oprichting van de „Katholieke Wereldpost” had hij langzaam aan een internationale informatiedienst opgebouwd en beschikte door zijn internationale verbindingen over waardevolle inlichtingen, die niet immer de welwillendheid der Nationaal-Socialisten genoten, zodat een hunner eerste maatregelen was, nadat Breda was bezet, de „Lügenküche” van de K.W.P. te vernietigen. Op zich was dit een grote lof voor het werk van Dr. Hoeben, maar het was ook oorzaak, dat hij, toen hij 1 Augustus vanuit Frankrijk in Teteringen terugkeerde nog dezelfde dag door de Gestapo gevangen werd genomen.

Nadat hij toen in Vught en 's-Hertogenbosch voor korte tijd gevangen zat, werd hij naar Berlijn vervoerd en zat daar in de beruchte „Polizei Gefängnis” op de Alexander Platz.

We hebben in de na-oorlogse jaren vaak genoeg gelezen over de onmenselijke methodes waaraan de vaak edelste mensen waren overgeleverd en 't ligt niet in onze bedoeling deze in dit In Memoriam te releveren. Maar wél gaan we in gedachten terug naar deze jaren, zo vol ellende voor hem, om de heldhaftige wijze te gedenken waarop hij ze verdroeg.

Het lijden heeft hem niet gebroken, maar gelouterd en veredeld. Zo eenzaam kon hij die als „staatsgevaarlijk” in volstrekte afzondering werd opgesloten, niet zijn, of hij wist die eenzaamheid door God vervuld. Daarvan leggen de korte notities, die hij in die jaren maakte een voortdurend getuigenis af; men

kan ze niet zonder ontroering lezen en wie ze te lezen verstaat, bij hem groeit steeds groter bewondering.

„Ik ben een gevangene van Jesus. Hij is de enige, die mij uit de kerker kan redden. Alle andere hulp baat niet meer. Mijn Jesus barmhartigheid: „ontferm U onzer” zo noteert hij op 26 September 1940, een goede maand na aankomst in Berlijn. Als hij overgebracht wordt in een cel, waar zelfs de zon geen straaltje van haar licht kan doen doordringen, dan lezen we de bede: „Blijf toch bij ons Heer, want het wordt donker om ons heen”.

Als de honger zich doet gevoelen en het lichaam steeds meer verzwakt

schrijft hij neer: „Ik zal verzadigd worden als Uw glorie mij verschijnt”. Voor deze held in het bovennatuurlijke had de dood zelfs geen verschrikking meer, want het lijden had hem gelouterd van de zonden en hem dichter tot God gebracht. Zo lezen we in zijn notities als het einde niet ver meer af is: „Dood is overgang naar een ander leven; het leven wordt niet weggenomen, doch slechts veranderd”.

Aldus voorbereid en met deze gedachten vervuld, gelouterd en vervolmaakt is hij in eenzaamheid en diepste ellende gestorven in de gevangenis op de Alexanderplatz in Berlijn op 1 Februari 1942. Menselijkerwijze moet het offer hem ontzaggelijk zwaar geweest zijn, want de brieven aan zijn vrouw en kinderen getuigen ervan, hoe hij dagelijks met zijn gedachten bij hen vertoefde; maar hij onderwierp zich en dat hij onder die omstandigheden getuigt: „Alwat Gij gedaan hebt, o God, hebt Ge in een rechtvaardig oordeel gedaan”, plaatst hem voor ons in zijn heldhaftige grootheid.

Daaraan denken we terug, nu jaren later, nu zijn lichaam vanuit Berlijn naar het vaderland werd overgebracht en Maandag 27 Juni op het kerkhof van Teteringen werd bijgezet. Maar zijn ziel is reeds lang

naar haar Vaderland teruggekeerd en geniet wat zij gehoopt had: „ik zal verzadigd worden aan de overvloed van Uw glorie”.

Maar wij, die nu bij zijn groeve stonden, hebben met weemoed hem herdacht, omdat we in hem een vriend en een strijder voor de waarheid verloren hebben. Maar toch niet zonder grote troost zijn we bij de herinnering aan zijn heldhaftige houding en zijn sterk voorbeeld, dat hij ons gaf. We zullen trachten evenals hij het licht te blijven zien, dat door iedere duisternis blijft schijnen, omdat het van Christus is doorstraald.

J. VAN BESOUW

* * *

De vlaggen hingen half-stok toen op de dag van de begrafenis het stoffelijk overschot van onze collega in Teteringen aankwam. Er werd een grote stoet gevormd, waaraan zeer velen deelnamen, ook deputaties met banieren. In de Parochie-Kerk werd de plechtige H. Mis van Requiem aangekondigd, als te zijn: voor Dr. Hein Hoeben, ridder in de orde van Sint Gregorius de Grote, weldoener der Kerk en stichter van de Katholieke Wereldpost.

Uit de kring van de pers waren aanwezig de heren G. Bodewes en mr. W. Huynen voor de K.N.D.P., J. Bruna en A. van Oorschot voor de K.N.J.K. dr. P. Heymeijer S.J., aalmoezenier van de pers, H. Kemna, hoofdredacteur van het Kath. Ned. Persbureau, Henri Kuypers, oud-directeur van De Maasbode en verschillende Brabantse collegae.

De absoute werd verricht door pastoor Van Besouw, journalist. Na de plechtigheid had ons hoofdbestuur gelegenheid, condoleances over te brengen aan mevrouw Hoeben—Faervers en haar kinderen.

VLAAMSE JOURNALISTENCLUB

In Brussel is de eerste statutaire vergadering van de „Vlaamse Journalistenclub” gehouden. Volgens een Belga-bericht heeft de „Vlaamse Journalistenclub” tot doel „het onderlinge contact tussen de Vlaamse journalisten uit de hoofdstad te bevorderen door de verdediging van de Vlaamse rechten en belangen der leden, de verhoging van de beroepswaardigheid en de ontwikkeling van de algemene cultuur in de Vlaamse perswereld der hoofdstad”. Het bestuur van de „Vlaamse Journalistenclub” werd samengesteld als volgt: Voorzitter: H. van Cauwelaert („Het Volk”); onder-voorzitters: R. Herremans („Vooruit”), B. van Maele („Het Laatste Nieuws”), G. van Moerkerke („De Rode Vaan”); leden: A. Breyne („De Nieuwe Gids”), H. Vrielynck („Vooruit”); secretaris: K. de Witte („Gazet van Antwerpen”); adjunct-secretaris en penningmeester: J. Claes („Het Volk”).

Nieuws uit de K.N.J.K.

NIEUWE LEDEN

Per 1 Juni 1949 zijn aangenomen: als Gewone Leden

Van Eindhoven, Hubertus J. P. J. Hilversum, v. Ostadelaan 49. (Wereldomr.)

Evers, Frans Leon Marie, Hilversum, Sterrelaan 35. (K.R.O.)

Faas, Henrey Carel, A'dam, Rokin 26. (De Volkskrant.)

als Adspirantleden

Lansdaal, Herman Ant. Zaandam, Westzijde 142. (Typhoon.)

Reynen, Joseph Ger. Apeldoorn, Hoenderparkweg 154. (Veluwe- en IJsselbode.)

AANVULLING ART. 54 HUISH. REGLEMENT

De algemene vergadering van de K.N.J.K., welke op 19 Maart j.l. te 's Gravenhage is gehouden, heeft het Bestuur gemachtigd in artikel 54 van het Huishoudelijk Reglement een bepaling op te nemen betreffende een „vermenigvuldigingsfactor” voor vaststelling van de door de leden verschuldigde contributie. Dienovereenkomstig heeft het Bestuur artikel 54 thans aangevuld. Wij laten dit artikel, zoals het thans is komen te luiden in zijn geheel volgen:

Artikel 54

De jaarlijkse contributie van de gewone leden en aspirant-leden houdt verband met het inkomen uit journalistieke en publicistische arbeid. Zij wordt bepaald op basis van de van overheidswege voor de heffing van de loonbelasting vastgestelde tabel „maandloon”, met dien verstande, dat, met uitsluiting van alle wettelijke bepalingen terzake, het inkomen hier als loon wordt beschouwd. De contributie bedraagt 10 % van de volgens genoemde tabel verschuldigde belasting, evenwel met een minimum van ½ % en een maximum van 1½ % van het inkomen.

De volgens lid I verschuldigde contributie kan worden verhoogd of verlaagd door toepassing van een vermenigvuldigingsfactor, welke door de Algemene Vergadering, op voorstel van het Kringbestuur, wordt vastgesteld.

Behalve de contributie wordt van ieder gewoon lid een bijdrage geheven ten behoeve van de weerstandskas. Deze bijdrage kan door ieder lid zelf worden bepaald, doch bedraagt ten minste f 5.—. Niet in Nederland gevestigde leden betalen de helft van de bedragen volgens bovenstaande methode vastgesteld tot een maximum van f 25.— per jaar. Leden in militaire dienst beneden de rang van officier zijn vrijgesteld van contributie; voor leden-officieren bedraagt de contributie een ½ % van het laatstelijk genoten journalistiek inkomen, tot een maximum van ½ % van hun militaire wedde. De contributie voor de buitengewone leden bedraagt f 15.— per jaar.

Overwinning door het geloof

HET is een somber wereldbeeld; waarmede onze Bisschoppen hun magistrale Vastenbrief over de sociale rechtvaardigheid openen. „De maatschappelijke woeling in vele landen en de spanningen tussen de volken wijzen er op, dat een rechtvaardig evenwicht nog niet is gevonden. Van de scheve verhoudingen maken kwaadwillige machten misbruik om de spanning nog hoger op te voeren. In de kronkels van het onrecht nestelen zich machten, die geen verbetering willen, ja ze tegenhouden om op het geschikte ogenblik los te breken met duivels geweld. De wereld wordt overstromd door een vloedgolf van goddeloosheid, die nergens rekening houdt met de wetten van God en die de haat tegen God tracht te drukken in de harten der mensen.”

WANNEER dan na hun uiteenzetting over de toepassing der sociale rechtvaardigheid de Bisschoppen de hoop uitspreken, dat de maatschappij zal vernieuwd worden in christelijke zin en dat het ware christelijke leven de samenwerking zal doortrekken, vraagt men onwillekeurig:

Is deze verwachting wel reëel? Zijn er krachten, rijk en vitaal genoeg, om een totale christelijke vernieuwing tot stand te brengen? Om te komen tot een bezielende overtuiging en volledig gemeenschapsbesef, niet eng of beperkt, maar breed en ruim in belangeloze toewijding en offerbereidheid? Of om met evangelische woorden te spreken: om de wereld te overwinnen?

„Wat uit God geboren is, overwint de wereld”, antwoordt Sint Joannes in zijn eerste brief. Een diepzinnig woord: niet wie, maar wat uit God geboren is. Het komt dus niet op de allereerste plaats op de personen aan, maar op het „herboren zijn uit God”. Een geheimzinnige kracht is in hen, die niet van henzelf is en boven hen uitgaat. God, die in de Christen woont, is machtiger dan de wereld. Hier ligt de grondslag van ons vertrouwen. Dit is de bron

van onweerstaanbare kracht en alles-overwinnende overtuiging. Sint Joannes vat dit samen door te schrijven: „De wereld wordt overwonnen door het geloof, want uit God geboren is hij, die gelooft.

De natuurlijke uiting van het geloof is de liefde. Wie gelooft, dat hij uit God herboren is tot een boven-natuurlijk leven als kind Gods, kan niet anders dan God beminnen als zijn Vader. En wie de Vader oprecht bemint, zal van zelf zijn liefde uitstrekken tot allen, die hetzelfde onwaardeerbare voorrecht ontvingen, ook uit God herboren te zijn. Geloof en liefde, Gods gaven in ons, zijn die vitale krachten. Zij worden ons ingestort in en door Christus. „De Heer des levens, gestorven, heerst ten leven” zingt de Paasliturgie.

OP de dag van zijn verrijzenis liet Hij de lijkwade, symbool van menselijke zwakheid en onvolkomenheid, in het graf. Zegepraalend verrijst Hij, zijn vrijheid is volkomen en Hij leeft een nieuw volmaakt leven, waarin voor de dood geen plaats meer is. Daarom kon Hij dat koninklijke woord spreken: „Ik heb de wereld overwonnen”. Als wij één zijn met Hem, en dat zijn we door geloof en liefde, werkt zijn kracht in ons ter overwinning. Mits geloof en liefde onze gedragingen beheersen.

Dit geldt natuurlijk voor ons persoonlijk geestelijk leven. Maar ook voor ons optreden in het maatschappelijk leven. Journalistiek van mannen, die zich bewust zijn uit God herboren te zijn en de liefde als hoogste Godsgave waarden, zal katholieke journalistiek zijn. Een journalistiek, die de zegen verdient van Paus Pius XII geschonken aan allen, die „door hun toewijding en door hun moderne wijze van schrijven van de pers een levend instrument tot verdediging der christelijke waarheid en tot de geestelijk gezonde opvoeding van het volksgeweten maken.”

P. HEYMEIJER S.J.
Geest. Raadsman.

KATHOLIEKE OOSTELIJKE PERS

In de jongste vergadering van de Katholieke Oostelijke Pers, in Arnhem gehouden, kwam algemeen tot uiting een afwijzende houding ten opzichte van het wetsontwerp op de journalistieke verantwoordelijkheid, het enige agendapunt van deze bijeenkomst. Dat bleek al bij het openingswoord van de waarnemend voorzitter, coll. J. Poelman, die, zijn persoonlijke mening weergevende, dit wetsontwerp, dat in het geheel niet rept over het beroepsgeheim en het verschoningsrecht, onbevredigend noemde.

Na besprekingen werd besloten,

een resolutie op te stellen — welke tekst later werd goedgekeurd — en deze ter kennis te brengen van het in Utrecht te houden congres van de Federatie.

Ten slotte deelde de voorzitter nog mede, dat het in de bedoeling ligt, in Augustus a.s. een excursie van de K.O.P. naar Oldenzaal te organiseren, welke gemeente dan haar zevenhonderdjarig bestaan zal vieren. Bij voorbaat bleek dit plan ieders goedkeuring weg te dragen. De opzet is, dat ook de dames van de leden eraan zullen deelnemen. Nadere bijzonderheden zullen tijdig volgen.

hoge mate bedenkelijk. Men verklaart hier iets niet zelf, maar men verschuilt zich achter zijn berichtgevers. „In Zeister kringen gaat het gerucht”. De benoeming is „min of meer” te danken aan bepaalde invloeden. Dat zijn insinuaties. Men wekt opzettelijk bepaalde indrukken, die men welbeschouwd niet voor zijn rekening neemt. Er gaan in sommige Haagse kringen nog wel zondiger geruchten, waarvan wij echter geen melding maken, omdat wij ze voor onbetrouwbaar houden.

Men drijft tegenwoordig naar een toezicht op de pers en men wil aan de betrouwbaarheid van de pers vage maatstaven aanleggen. Wij hechten de hoogste waarde aan een betrouwbare pers, maar wij zijn bevreesd voor vage maatstaven en voor een toezicht van overheidswege, of van overheidswege gewaarborgd. Veel beter is, dat de dagbladen zelf zich de nodige zelfbeperking opleggen. Het geciteerde geval is een sterk voorbeeld, waarin dat is nagelaten.

TWEE

De meeste Nederlandse bladen hebben volstaan met objectieve berichtgeving over ons Congres in Utrecht. Wij vonden slechts twee min-of-meer subjectieve verslagen. **De Waarheid** schrijft onder andere:

Omdat bleek, dat de journalisten vrijwel unaniem tegen deze wet zijn, poogden de verdedigers een principiële uitspraak te vermijden. Er werd een motie opgesteld en aangenomen, waarin verzocht wordt de wet aan te houden tot een commissie van journalisten, die benoemd zal worden door de Federatie van Nederlandse Journalisten, het wetsontwerp nader heeft bezien.

Een motie van de heer Abspoel en anderen, die zich principieel uitsprak tegen de tuchtrechtspraak, werd onder tafel gewerkt. De vergadering eindigde, dank zij het onbekwame optreden van de voorzitter en het gemanooeuvre van enkele leden, waaronder de heer Knap van Het Parool, in grote verwarring.

En in het Nieuwsblad voor Friesland:

dat we hen wél vertrouwen. Een opmerking, zoals die te Utrecht, aan het adres van de Raad van beroep werd gemaakt, een opmerking, welke inhield, dat in Nederland rechters hebben geoordeeld over dingen, waar ze geen verstand van hebben, is een grove aantijging, een journalist onwaardig. Zij was zeker in een openbare vergadering evenmin op haar plaats als de voorbeelden van slechte journalistieke gewoonten, waarmee voorstanders van het wetsontwerp de noodzaak van het tuchtrecht bepleitten.

Nederlandse rechters hebben in de jaren na de oorlog over velerlei zaken moeten oordelen. In de beklagdenbank hebben bunkerbouwers, burgemeesters, artsen, ja vertegenwoordigers van alle mogelijke beroepen gezeten. Maar zijn hier uitspraken gedaan over be-

Ned. Vereniging van Persbureaux

Het Secretariaat van bovengenoemde vereniging verzoekt opening van 't volgende communiqué:

„De beunhazerij op journalistiek terrein en de vele critiek, welke de laatste tijd op de persbureaux wordt geoefend, heeft een aantal leiders van Nederlandse persbureaux ertoe gebracht middelen te beramen ten einde van deze ongezone toestanden een eind te maken.

Als resultaat van dit overleg is te Utrecht opgericht de NEDERLANDSE VERENIGING VAN PERSBUREAUX (N.V.P.), waarbij zich op de oprichtingsvergadering hebben aangesloten (in alfabetische volgorde) Carto (Den Haag), Internationaal Persbureau (Wassenaar), Internationaal Persbureau Apeldoorn (Apeldoorn), Nederlands Feuilletonbureau (Barneveld), Nederlands Persartikelen Bureau (Amsterdam), Onafhankelijk Persbureau Amsterdam (Amsterdam) en Persbelangen (Utrecht).

Het voorlopig bestuur bestaat uit de heren H. van Wermeskerken (Persbelangen), voorzitter; W. N. Freni (I.P.B.), Lange Kerkdam 50, Wassenaar, telef. 2820, secretarispenningsmeester, en N. J. P. Smith, (I.P.A.), lid.

Op de eerste bijeenkomst werden reeds belangrijke resultaten verkregen, o.m. inzake de vaststelling van minimumprijzen voor het door de bureaux te leveren materiaal.

Nadere mededelingen hieromtrent kunnen de bladen binnenkort tegevoet zien.”

Aan een ons door de voorzitter, de heer H. van Wermeskerken gezonden verslag van de oprichtingsvergadering, dat te uitgebreid is om in deze kolommen opgenomen te kunnen worden, ontlene wij nog: dat men in deze vergadering algemeen van mening was, „dat een organisatie van persbureaux zeker gewenst zou zijn, om daardoor te bereiken: a. een erkenning als zodanig door de daarvoor in aanmerking komende organisaties en instanties; b. een altijd redelijke vergoeding voor geleverde kopij; c. een betere standing van het persbureauwezen.”

roepen, over zaken, waarvan de rechters geen kaas hadden gegeten?

Het is natuurlijk heel duidelijk, waar hier de schoen wringt. Bepaalde belanghebbende partijen hadden graag gewild, dat journalisten zelf recht hadden kunnen spreken over de collaborerende pers. Maar er waren gelukkig nog rechters. Onbevooroordeelde rechters. Rechters, die wel voor hetere vuren hebben gestaan dan zich een objectief oordeel te moeten vormen over de gedragingen van de pers in oorlogstijd. Wat dat betreft, zijn zij zelfs goede voorbeelden voor bepaalde journalisten!

In afwachting van het contact, dat de nieuwe vereniging met de persorganisaties zal zoeken (naar onze mening zullen dit zo wel de uitgeversorganisaties, de N.D.P., de N.N.P. en de N.O.T.U., als de Federatie moeten zijn), willen wij volstaan met er op te wijzen, dat een tarieven-regeling niet alleen van de persbureaux en dus ook van de daarbij werkzame collega's van belang is, doch indirect ook voor de freelances. De laatste categorie zal er uiteraard bij gebaat zijn, indien „oneerlijke concurrentie” van niet-bona fide persbureaux wordt tegengegaan.

Kardinaal von Preysing:

Geschreven woord van vitaal belang

„DE geest van de anti-christ trekt voorwaarts en het godsdienstige leven wordt op vele wijzen bedreigd”, aldus schrijft Kardinaal von Preysing, bisschop van Berlijn, in een boodschap aan zijn gelovigen. Het diocesane „St. Petrusblatt” publiceert deze boodschap op de frontpagina van zijn Pinkster-editie.

„Maar”, zo gaat de Kardinaal verder”, ofschoon donkere wolken bijeenpakken over ons land en over de toekomst van onze Kerk, behoeven wij niet bevreesd te zijn, zolang de H. Geest in ons leeft”.

In zijn boodschap doet de Kardinaal een dringend beroep op zijn gelovigen om de Katholieke pers te steunen. Hij wijst erop, dat de godsdienstige lectuur thans bijna zonder enige beperking kan worden gedrukt en verspreid en dat het „geschreven woord” van even groot en vitaal belang is als het brood. De Kardinaal was zeer verheugd, dat vele Katholieken hun diocesane blad gezamenlijk lezen of er een extra kopen voor iemand, die zonder moet doen. Dit apostolaat van het gedrukte woord moet, volgens de Kardinaal, krachtig worden bevorderd.

Het „St. Petrusblatt” is de enige Katholieke krant, die in de Sovjet-zone van Duitsland werd uitgegeven en in het vijfde jaar van haar bestaan een oplage had van 50.000 exemplaren. De omvang werd onlangs uitgebreid tot 12 pagina's. Thans is het „St. Petrusblatt” in de Sovjet-zone verboden. (K.N.P.)

Overheidsvoorlichting en democratie

Hans Hermans aanvaardde zijn lectoraat aan de R.K. Universiteit

VELEN uit journalistieke en andere kringen in den lande waren in de aula van de Nijmeegse Universiteit bijeen om de openbare les bij te wonen, waarmee collega H. G. Hermans zijn ambt van lector in de dagbladwetenschap aanvaardde. Onder de belangstellenden waren, naast vele hoogleraren en lectoren o.a. de kolonel-hoofdaalmoezenier Mgr. H. J. J. M. van Straelen, Prof. Dr. J. B. Kors O.P., voorzitter van de K.R.O., de heren A. L. G. M. van Oorschot en Mr. W. Huynen, vertegenwoordigers van de Kath. Ned. Journalistenkring en van de Ned. Dagbladders, Dr. Beekenkamp van het Departement O., K. en W., Dr. Maarten Schneider en andere vertegenwoordigers van de Regeringsvoorlichtingsdienst, Louis Frequin, lid van het curatorium der journalistieke opleiding, Dr. P. Heijmeijer S.J., aalmoezenier van de pers, hoofdredacteurs van persbureaux en dagbladen, vele journalisten en een groot aantal studenten.

HET rapport, dat de commissie van de Katholieke Nederlandse Journalistenkring, in 1947 uitbracht over de katholieke journalistenopleiding, begint met de sombere woorden: „De journalistiek behoort in Nederland tot de stiefkinderen van het onderwijs”. Dank zij de baanbrekende arbeid van deze commissie en de medewerking van de zijde der Universiteit en het katholieke perswezen is hieraan een spoedig einde gekomen. Zowel de wetenschappelijke als de vakopleiding van de toekomstige journalist zijn thans in Nijmegen in uitstekende handen.

Als docent voor de wetenschappelijke opleiding werd coll. Hans Hermans door het bestuur der St. Radboudstichting tot lector in de dagbladwetenschap benoemd. Hij aanvaardde officieel zijn ambt met een openbare les over „Overheidsvoorlichting en democratie”, waarin hij na een kort overzicht van de geschiedenis der overheidsvoorlichting de voorwaarden besprak, waaraan naar zijn inzicht een goed werkende voorlichtingsdienst in een parlementaire democratie moet voldoen.

Drang naar nieuws

Collega Hermans besprak allereerst de drang om nieuws te vernemen, welke diep geworteld in ieder mens leeft. De duidelijk aanwijsbare invloed van de menselijke nieuwsbehoefte op het menselijk handelen riep bij een aantal staatslieden de neiging op om de nieuwsvoorziening onder scherpe overheidscontrole te plaatsen. Persorganen werden verboden en de nog verschijnende onderworpen aan een hinderlijke en meestal kinderlijke censuur, vergezeld van talrijke hatelijke sancties. Men kan echter de menselijke nieuwsbehoefte ook van een andere kant benaderen.

Men kan zeggen, dat de mens het recht heeft, zich door vrije informatie te oriënteren op zijn levensweg. Ook kan de mens tegenover de overheid een zeker recht doen gelden op een zo goed en zo volledig mogelijke voorziening met het nieuws,

dat hem tot dat doel van belang kan zijn. De overheid heeft tot op zekere hoogte de plicht om harerzijds de burgers de gelegenheid te schenken, zich zo goed mogelijk te informeren over het beleid der landsregering. Dit is de kern zowel van de persvrijheid als van de overheidsvoorlichting.

Hans Hermans zette vervolgens het verloop in Nederland uiteen van de overheidsvoorlichting die betrekkelijk laat en zeer bescheiden werd aangevat om vervolgens de taken uiteen te zetten, die het overheidsvoorlichtingsapparaat geleidelijk te vervullen kreeg.

Op een drievoudige taak, de buitenlandse-, de interne- en de rijksvoorlichting, steunt momenteel als op drie peilers het voorlichtingsapparaat der overheid.

Voorlichting of propaganda

HET is een misverstand om alle overheidsvoorlichting als regeringspropaganda te kwalificeren. Wanneer de regering voorlichting geeft aan het eigen volk, mag zij daarmee in geen geval het winnen van aanhang beogen. Haar doel moet zijn, de openbaarheid in de zaken van het regeringsbeleid te bevorderen.

Zijn er goede redenen aan te voeren, waarom de overheid naast de mededelingen, die zij uit hoofde van haar parlementaire verantwoordelijkheid openbaar aan de Staten-Generaal doet, zich ook meer rechtstreeks tot de burgers wendt met uiteenzettingen over haar beleid, over de feiten en overwegingen, welke daaraan ten grondslag liggen en over de resultaten ervan. Dergelijke goede redenen achtte Hermans inderdaad aanwezig, hetgeen hij nader uiteenzette.

De overheid moet beschikken over organen, die zorg kunnen dragen, dat de feiten en de overwegingen, die de regering bij het bepalen van haar houding hebben geleid, de noodzakelijke bekendheid verkrijgen.

In een democratisch staatsbestel wordt van de doorsnee-burger verwacht, dat hij telkens na enkele

jaren door het uitbrengen van zijn stem een beslissing neemt, die een goedkeuring of een veroordeling van het gevoerde regeringsbeleid inhoudt. Van hem moet ten slotte de controle op de regering uitgaan. Hoe de burger ook over het regeringsbeleid denkt, hij moet in ieder geval over de juiste feiten beschikken, hij moet de omstandigheden kunnen zien, die de regering tot dat beleid deden besluiten.

Overheidsvoorlichting is in zoverre een ontwikkelingsverschijnsel van de democratie, dat zij meer noodzakelijk wordt naarmate de publieke opinie meer betekenis krijgt in het democratisch bestel.

De organen, die deze voorlichting verzorgen, behoeven geen groot opgezette diensten te zijn. De eersten en voornaamsten, die overheidsvoorlichting moeten geven, zijn niet de ambtenaren maar de staatslieden zelf. Grote staatslieden hebben dit ook immer gedaan. De intensiteit, waarmee Hitler's propaganda-ministerie arbeide, werd slechts overtroffen door de intensiteit van president Roosevelt's contact met de publieke opinie, verkregen in bijna duizend persconferenties gedurende zijn ambtstijd.

ZIJN openbare les besloot coll. Hermans met een woord van dank aan velen, o.a. aan zijn oudleermeester Alphonse Laudy (in de zaal aanwezig) en Mgr. dr. J. Witlox.

Na afloop recipieerde de nieuwe lector, tezamen met zijn echtgenote en kinderen. Onder de bezoekers waren de rector magnificus, prof. mr. W. Jurgens, de Senaat en velen uit kringen van Dagbladders en Regeringsvoorlichtingsdienst.

Jong journalist, gymnasiale opleiding, van Aug. '45 t/m Oct. '48 werkzaam geweest als lid hoofdredactie van twee weekbladen; huidige functie: secretaris van hoofdredacteur van groot weekblad — zoekt verandering van werk — zeer geschikt op te treden als

REDACTIE-SECRETARIS of CHEF DER REDACTIE,

liefst bij weekblad. Ook bereid verantw. functie bij dagblad te aanvaarden. Gaarne wordt gepresteerd werk overgelegd. Goede referenties.
Brieven onder No. 95/48, Bureau van dit blad.

Sectie Tijdschrift-Journalisten opgericht

Niet het verleidelijk mooie na-Paasweer — niet het bloemencorso in de bollenstreek — zelfs niet de interland-wedstrijd Frankrijk-Nederland konden hen weerhouden: Zaterdag 23 April waren 's middags in het Amsterdamse Hotel American een veertigtal tijdschriftjournalisten uit heel den lande vergaderd. De helft der bij beide kringen aangesloten.

En met recht mocht de commissie van voorbereiding constateren dat haar oproep weerklank had gewekt: dat de oprichting van een sectie Tijdschriftjournalisten binnen de Federatie de betrokkenen ter harte bleek te gaan.

Er heerste dan ook een eenstemmigheid, zoals weinig andere journalistenvergaderingen de laatste maanden te zien en te horen hebben gegeven.

Dat bleek al dadelijk bij de instemming die de commissie oogstte met haar motieven voor de Stichting dezer Sectie. Bij monde van collega Donders betuigde de commissie haar ingenomenheid met het feit dat een enkele suggestie voor de Federatie voldoende was geweest om deze motieven te billijken en de stichting dezer Sectie te bevorderen met alle ten dienste staande middelen.

Federatie- en kringbesturen hadden er trouwens nooit de geringste twijfel aan laten bestaan, dat de tijdschriftjournalisten, „erbij hoorden”, maar hun vergelijkenderwijs geringe aantal was oorzaak, dat zij in de massa der dagbladjournalisten toch eigenlijk niet „meetelden” en letterlijk niet tot hun recht kwamen.

Om dat te bereiken, om te verkrijgen, dat hun stem gehoord zou worden en gezag zou krijgen in de verschillende organen en commissies, waarin tot nog toe practisch alleen door dagbladjournalisten geoordeeld werd mede over de belangen van tijdschriftredacties, daartoe was nauwere afzonderlijke aaneensluiting en actie onder eigen Sectiebestuur noodzakelijk.

Nadruk werd er bijzonder gelegd op het onderscheid tussen deze (en een enkele dergelijke) sectie en sommige andere, waarvan oprichting overwogen of reeds verwezenlijkt werd en daarom wilde men er dan ook bij het Federatiebestuur op aangedrongen zien, tegenover de bijzondere belangen en de bijzondere positie dezer sectie Tijdschriftjournalisten ook bijzondere tegemoetkoming te betonen. Zonder een afzonderlijke sectie Tijdschriftjournalisten blijkt het immers zelfs niet mogelijk de algemene journalistieke belangen van de betrokkenen behoorlijk te behartigen, laat staan de specifieke.

De commissie twijfelt er niet aan, bij het Federatiebestuur ook verder een willig oor te zullen vinden. Maar niet alleen medewerking van het Federatiebestuur zal nodig zijn —

ook de tijdschriftjournalisten zullen zelf onder leiding van het te verkiezen bestuur, voornamelijk in eigen omgeving en in eigen groep moeten zorgen, dat de nog buiten de kringen gebleven collegae toetreden om de sectie en haar actie meer kracht en gezag te verschaffen. En zeker wanneer men ook hier wil komen tot collectieve contracten, dan is een aanzienlijk groter ledental uit alle groeperingen van tijdschriften tot het bereiken daarvan een eerste vereiste.

Met bijzondere waardering maakte de commissie ook melding van de al dadelijk bij het ter sprake komen der plannen gebleken aangename verstandhouding met het dagelijks bestuur van de NOTU.

Het concept reglement lokte een levendige, aangename en verhelderende discussie uit, die ten slotte leidde tot voorstellen tot wijziging van enige details, waartegen bij het Federatiebestuur wel geen bezwaren zullen bestaan.

Nadat enige eveneens verhelderende discussie was gevoerd over de samenstelling van een bestuur, werden de door de commissie voorgestelde kandidaten bij acclamatie gekozen. Het bestuur werd gemachtigd, zich op uitdrukkelijke wens van de vergadering nog twee andere bestuursleden te assumeren, die op een volgende ledenvergadering dan reglementair gekozen kunnen worden.

Na de uitvoerige besprekingen, die reeds gehouden waren, leverde de rondvraag nog slechts enkele bijzondere wens en de leden op, waarmee het bestuur in de naaste toekomst rekening zal houden.

En nu verder

Op een inmiddels gehouden eerste bestuursvergadering werd uitvoerig aandacht gewijd aan door de leden ter oprichtingsvergadering geuite wens en bijzonder aan het gebleken verlangen, het bestuur nog met twee leden uit te breiden, waaromtrent onderhandelingen gevoerd worden met leden uit de groep opinie- en culturele bladen en uit de groep

Bij dagblad in de provincie (c-blad) wordt gevraagd een

PROVINCIE-REDACTEUR,

welke in staat is, deze dienst volgens een omlind plan te beheren, te perfectioneren en zo nodig uit te bouwen. Sollicitanten moeten op dit gebied ervaring bezitten en resoluut, vlot en toegewijd kunnen werken. Leeftijd niet beneden 25 jaar. Bekendheid met de opmaak strekt tot aanbeveling. Salaris volgens de C.A.O. Brieven onder No. 124/48, „De Katholieke Journalist”, Koningsstraat 22b, Hilversum.

vakbladen. Men hoopt hierin op korte termijn te kunnen slagen, al vallen hier ook nog bepaalde moeilijkheden te overwinnen. In de maand Juni zal een bijeenkomst worden gehouden van de dagelijkse besturen der Federatie en der Sectie welke tot nog toe moest worden uitgesteld wegens de velerlei besommeringen rondom het voorstel van wet op de journalistieke verantwoordelijkheid.

Vakbladjournalisten

Met de vakbladjournalisten zal zo spoedig mogelijk een afzonderlijke bijeenkomst worden belegd. Er zal worden getracht daar dan een nieuw bestuurslid uit deze groep voor te stellen.

Het bestuur der Sectie Tijdschriftjournalisten

bestaat uit de volgende collegae:

F. M. S. Donders, Voorzitter, Wasenaar; Mej. Ch. J. J. F. Noë, Penningmeesteresse, Den Haag; J. Jasper Pzn., Haarlem; Mr. A. Th. Mertens, Amsterdam; J. Winkler, Amsterdam; F. J. TER WOORT, Secretaris, Noordwijk, Quarles van Uffordstraat 52.

Resolutie Buitenlandse Persvereniging

De Buitenlandse Persvereniging heeft de volgende resolutie aangenomen:

„De Buitenlandse Persvereniging in Nederland, vertegenwoordigend 70 correspondenten van buitenlandse persorganen, in buitengewone algemene vergadering bijeen te Amsterdam op 25 Mei 1949,

haar ernstige bezorgdheid uitend over het effect, dat een wet op de journalistieke verantwoordelijkheid, zoals die bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingediend, op de werkzaamheden harer leden in hun berichtgeving naar het buitenland zou kunnen hebben,

constateert, dat het wetsontwerp onvoldoende waarborgen bevat voor de positie van haar leden;

spreekt de wens uit, dat iedere discriminatie, welke uit de toepassing dezer wet zou kunnen voortvloeien, worde vermeden;

draagt het bestuur op in deze diligent te blijven en deze resolutie, benevens de in zijn rapport vervatte toelichting, ter kennis te brengen van de bevoegde autoriteiten.”

(Het bovenstaande onderwerp heeft de aandacht van de door de Federatie ingestelde Commissie ter Bestudering van het Ontwerp van Wet op de journalistieke verantwoordelijkheid. Deze commissie heeft besloten de Buitenlandse Persvereniging te horen over de punten in het wetsontwerp, die betrekking hebben op de positie van de buitenlandse correspondenten in Nederland. - Red.)

Seniorenconvent voor de vijfde maal bijeen

Collega Peaux gehuldigd

Voor de vijfde keer reeds is het Seniorenconvent van journalisten bijeen geweest en wel op Zaterdag 11 Juni, ditmaal in de „Port van Cleve” te Amsterdam. Vierentwintig collega's of oud-collega's zaten er aan; hun aantal zou nog veel groter zijn geweest ware het niet dat de voetbalwedstrijd te Kopenhagen van de volgende dag root in het eten (overigens buitengewoon smakelijk) had gegoooid, dat verscheidene genodigden door andere bezigheden verhinderd waren en dat, al heten de oudjes het dan nog best te doen, enigen verstek moesten laten gaan wegens hun gezondheidstoestand.

Er waren ditmaal ook weer enkele „nieuwe” gezichten: zo zat als gast aan mr. P. Mijksenaar, hoofd van het Amsterdams gemeentelijk bureau voor pers, propaganda en vreemdelingenverkeer, zelf ook oud-collega. Hij zal de woorden van de tafel-president Louis Schotting: „Piet Mijksenaar heeft het verstaan zonder het te willen de reportage de kop in te drukken” wel met de nodige korrektjes zout hebben aanvaard evenals de opmerking van collega Van Blankenstein, die persconferenties de dood van de journalistiek noemde. Maar Schotting maakte het toch weer goed door te verklaren: „Piet, we hopen je nog dikwijls aan onze maaltijden te zien.”

„Piet” zelf vertelde dat hij, toen hij de uitnodiging ontving mede aan te zitten, had gevraagd of het Seniorenconvent een klooster was! Uit zijn woorden bleek wel, dat hij de journalistiek een goed hart toedraagt: „een pracht van een vak” noemde hij het en temidden van die korf van primeurs op het Stadhuis had hij wel eens de verzuchting geslaakt: „Ik wou dat ik aan de andere kant zat.”

Als gast zat eveneens aan oud-collega J. E. Stokvis, nog dezelfde viefte verschijning van jaren her: wat genoot hij zelf zichtbaar toen hij herinneringen ophaalde aan „die goede, oude tijd, die helemaal niet zo goed was”; aan die tijd, toen hij met Brusse en Peaux er op uitging om vooruit verslagen te maken van koninklijke bezoeken. Na ook tot Stokvis enige vriendelijke woorden te hebben gesproken richtte de tafel-president zich in het bijzonder tot collega Peaux, die op 30 Juli tachtig jaar hoopt te worden. Schotting dacht hierbij aan een abus van de Burgerlijk Stand. De oude liefde van Peaux voor Amsterdam kennend bood hij hem namens het Seniorenconvent een boekwerk aan, de nieuwe druk van de historische gids van Amsterdam van A. E. d'Ailly. Peaux zou Peaux niet geweest zijn als hij niet op keurige en geestige wijze voor deze hulde had bedankt.

Het is, zeide hij, geen verdienste om tachtig jaar te worden als je maar niet dood gaat. Hij dacht terug aan zijn prettige journalistieke tijd en aan de kameraadschappelijke geest en huldigde Schotting voor zijn illustere plan, de oude en oud-journalisten samen te brengen. Buitengewoon verrast toonde hij zich door het hem aangeboden geschenk en hij getuigde dat hij als hij vrij zou zijn in de keus van zijn woonplaats, weer naar Amsterdam zou komen.

Collega Van Blankenstein kwam verklaren dat het Seniorenconvent de enige gelegenheid was waar hij zich als een broekje gevoelde. Hij zag kans nog even op zijn eigen jachtterrein te verwijlen door de lof te zingen van de geheime diplomatie.

Johan Luger keek ook hier weer in het spionnetje; hij gewaagde van de aanslag op het vrije woord die volgens hem gelegen is in de aanhangige perswet en na hem was het woord weer aan een „nieuw” gezicht, de Marees van Swinderen, die eveneens Schotting huldigde, de secretaris van het convent, zijn leermeester, in de hoogte stak (men had hem deze aanvankelijk als een „beroerde vent” afgeschilderd) en dank bracht aan de collega's in het algemeen voor wat ze hem hadden geleerd.

Oud-collega Eduard Polak bracht in herinnering, dat de Amsterdamse collega's elkaar bij naam en voornaam plachten te noemen, maar een uitzondering maakten voor Peaux, die men steeds „mijnheer Peaux” noemde. Het doet me genoeg, aldus Polak, dat je Amsterdam nog in je hart draagt. Hij getuigde dat hij zich hier weer de oude reporter voelde en dat hij nog dikwijls aan de oude tijd hoopte te denken zonder de nieuwe te vergeten.

Het was al-met-al weer buitengewoon genoegelijk; weer beter en aardiger nog dan de vorige keer, werd algemeen geconstateerd. Zal men in December, als het Seniorenconvent opnieuw samenkomt, hetzelfde zeggen? Alles wijst er op, want het is met het convent tot dusver steeds „crescendo” gegaan.

C. J. S.

* * *

EEN ENKEL WOORD OVER HET FEEST WAAR IK EIGENLIJK NOG „TE JONG” (NOG NIET OUD GENOEG) VOOR WAS

Het is een ietwat zonderling beeld — ik geef het onomwonden toe — maar ik vind het desalniettemin toch nog al geslaagd en dus..... Na het bad der geestelijke verkwikking wat voor mij het feest-eten van het roemruchtige „Seniorenconvent” is ge-

weest, droog ik mij — achter mijn bureau zittend en kiesheidshalve de gordijnen gesloten houdend — af met de handdoek der herinnering. En gelijk zulks trouwens ook de plicht van een goede handdoek is..... die droging geeft mij een tintelend gevoel. Ik voel mij machtig, behagelijk en de woorden van onze oud-collega Virgilius schieten mij weer te binnen die eenmaal moet hebben betoogd, dat „de herinnering zal behagen”. „Meminisse juvabit”. Inderdaad. Naast mij zat onze oude vriend Schotel, eens mijn voortreffelijke Mentor en ijverig, gelijk in Olim's dagen, gleden zijn slanke vingers over het maagdelijk papier, zodat het mij derhalve van de plicht ontslaat al dat gesprokene nog eens weer op te halen. Want Schotel — hij moge dan ook al nóg iets magerder, ja, zelfs doorschijnender zijn geworden dan hij bereids dertig jaar geleden was — is nog steeds de plichtelaar van weleer. Geen der geestige woorden ontsnapte zijn scherpluisterend brein. Want wat er gezegd werd was goed gezegd en kwam — en dat was een voornaam punt — uit het hart. Voor mij was dit feestelijk gebeuren een onvergetelijk iets. Want ik kwam — groen als gras — dadelijk na mijn promotie op het „Handelsblad” en doorleefde er — waarom het verheeld? — een tweede groentijd. Ja, ja, Eitje Polak heeft het goed gezegd..... onvergetelijk zijn ook voor mij de middagen en avonden aan de perstafeltjes gesleten, en wat heb ik er — altijd even welwillend door de verschillende collega's geholpen — aan wijsheid niet opgestoken. Dat merk je niet op hetzelfde moment, maar dat dringt eerst veel later tot je door. Ik heb het niet altijd gemakkelijk gehad — in dat vergrijsde verleden stonden wij — journalisten — bij de deftige en eerbiedwaardige lieden nu niet bepaald zo huizenhoog in tel..... En ik zal nooit vergeten dat mijn vader — die toch waarlijk wel met zijn tijd — en óók met de mijne — wist mee te gaan, mij eens — in zijn zoveelste bui van wanhoop en neerslachtigheid bekende dat het feit dat ik bij al mijn angstwekkende financiële ondeskundigheid ten minste deze ene goede kant vertoonde dat ik althans geen..... schulden maakte, hem tot troost strekte. „En dat is voor een journalist al heel wat”, voegde hij er berustend aan toe.....

Ik noem geen namen..... ik ben bang er een over te slaan, maar een gevoel van grote dankbaarheid welde in mij op toen ik al die ouden-vandagen, maar jong-van-hart weer tezamen zag. Van vrijwel elk van hen heb ik iets geleerd. Straf was hun hand — alleszins duidelijk hun mond, — edoch lieflijk hun gemoed.....

Wat heerste er een prettige sfeer

Mijnheer de Redacteur...

PROTEST

De heer C. Niermeier Jr. is teleurgesteld over de betaling welke hij heeft gekregen voor twee berichten, die geplaatst zijn in de Haagse Courant. Hij wendt zich met zijn klacht niet tot de Hoofredactie van dat blad en acht het niet de moeite waard te informeren waarom het honorarium ditmaal lager was dan een vorige keer toen het blijkbaar wel met zijn eigen inzichten overeenkwam.

De heer Niermeier lucht zijn hart bij een redacteur van dit maandblad, die, zonder toepassing van het hoor en wederhoor, een scherp veroordelend commentaar geeft, daarbij de schijn wekkend als zouden de voor deze twee berichten betaalde bedragen kenmerkend zijn voor de wijze waarop de Haagse Courant primeurs waardeert.

Ik protesteer ten sterkste tegen de onbekookte wijze waarop aldus met de goede naam van bladen en journalisten wordt omgesprongen. De wijze waarop in een bepaald geval berichten worden gewaardeerd en de overwegingen die daarbij gelden zijn een interne aangelegenheid van de Haagse Courant en niet vatbaar om in details in het maandblad te worden behandeld.

— wat heerste er een gemoedelijke toon, wat waren — welbeschouwd — de gesprekken anders dan men tegenwoordig maar al te vaak beleefd in een beroep — veel juister zou het woord „roeping” zijn — waarin heel wat jongelingen zijn neergestreken die ik pleeg samen te vatten onder het verzamelbegrip: Mensen die „ik word” zonder blikken of blozen of gewetenswroeging met „dt” schrijven.

Want er is wel veel veranderd in ons „vak”, het „vak” dat wordt beoefend door hen die „van alles een beetje en van een beetje alles weten”.

Ik miste onder velen ook mijn oude vriend Jan van den Bergh, maar de latere avond maakte veel goed, daar ik hem in internationaal gezelschap in „Victoria” ontmoette.

Genoeg met dit praatje. Mijn bedoeling was geen andere dan al die oude vrienden nog eens te verzekeren dat het mij een genoegen was met hen te mogen dolen door de gaarden van het verleden. En van het herdenken dolen door een land, schoner dan er geen ander bestaat.

Ach ja..... ik voel het wel..... ik ben er óók niet jonger op geworden! Vrienden, ik hoop in December terug te keren.

Want ik geloof in het nut en genot van een geregeld wederzien. Zelfs, wanneer het op 5 December zou zijn.....

DE MAREES VAN SWINDEREN.

Daar mij op deze wijze de mogelijkheid zou ontbreken het commentaar te weerleggen heb ik aan het bestuur van de N.J.K. verzocht een onderzoek in te stellen (waarvoor mijnerzijds de gegevens reeds zijn verstrekt) en de uitslag te publiceren.

Den Haag

G. DE BRUYN

wnd. Hoofredacteur
Haagse Courant

[Hoe dan ook en waarvoor dan ook: „honorering” met f1,— en f1,50 ligt onder het oirbare minimum. Dit is géén interne zaak van een bepaalde krant, doch een die de gehele journalistenstand aangaat. Wij zullen een eventueel onderzoek — met een gerust hart — afwachten. — Red.]

DR MALAN EN DE „NEURENBERGER WETTEN”

Op straffe uitgekreten te worden voor een „vervelende criticaster”, wil ik het volgende gaarne onder de aandacht van de lezers brengen.

Op 28 April j.l. is door het A.N.P. het volgende bericht, afkomstig van Reuter te Kaapstad, verspreid:

— Het verbod van gemengde huwelijken in Zuid-Afrika volgens het wetsontwerp, dat huwelijken tussen niet-blanken en blanken in Zuid-Afrika verbiedt, zal ieder, die naar zijn uiterlijk te oordelen blank of niet blank is, als zodanig worden beschouwd, tenzij hij of zij het tegendeel kan bewijzen. Geestelijken of ambtenaren van de burgerlijke stand, die wetens hun medewerking verlenen aan het tot stand komen van een gemengd huwelijk, kunnen worden gestraft met een boete van ten hoogste 50 pond.

Op dezelfde dag — als ik mij goed herinner — arriveerde Dr. Malan, minister-president van Zuid-Afrika, en — ik meen dit gerust te mogen zeggen — de geestelijke vader van dit wetsontwerp, op Schiphol.

Alle Nederlandse dagbladen publiceerden vriendelijke stukjes over zijn bezoek aan ons land.

Tevergeefs heb ik gezocht naar enige zinspeling op bovenstaand wetsontwerp. Er is — voor zover mij bekend — zelfs geen krant geweest, die de simpele moed heeft opgebracht het Reuter-bericht eenvoudig onder het bericht van aankomst af te drukken!

Ik ben hier oprecht van geschrokken. Kort en goed gezegd is het Zuid-Afrikaanse wetsvoorstel een eenvoudige variant op de Neurenberger wetten van Hitler. De argumenten voor deze wet kunnen geen andere zijn, dan de argumenten van de nazi's.

Dat vier jaren, nadat Nederland van deze wetten bevrijd is, de indruk en de ellende, welke zij hebben veroorzaakt al zo zeer zijn vervaagd,

dat geen enkele Nederlandse krantenschrijver, noch een „legale”, noch een „illegale”, noch een „democratische”, noch een „volksdemocratische”, hier aandacht aan heeft willen of durven schenken — ik kan mij niet voorstellen, dat men „er over heen gekeken” heeft — is m.i. een zeer ernstig feit.

Is men nu al weer zo ver ingedommeld, dat men op het niveau van 1939 is afgezakt, toen immer Hitler een „bevriend” staatshoofd bleef, ook al, was ons land vol met vluchtelingen, die vaak gemarteld waren of familieleden hadden verloren, omdat zij niet konden bewijzen dat zij vier „zuivere” grootouders hadden?

In 1939 was dat nog begrijpelijk en eventueel vergefelijk. Na een periode als die van 1940—1945 alleen maar heel erg verschrikkelijk.

Wat hebben wij aan een C.A.O., aan een Tuchtrechtspraak, aan een Perswet, aan een representatiecommissie en wat dies meer zij, als wij onze fundamentele plichten als journalisten van een vrij en democratisch land vergeten?

Als iemand mij dat kan uitleggen zal ik hem zeer dankbaar zijn.

FRITS VAN STEENDEREN

DE PEN ALS BOEMERANG

De pen is een uitermate scherp wapen. En dat dit instrument zich ook tegen de gebruiker kan keren, weten allen die het hanteren. Zij zijn er dan ook omzichtig mee.

Een Amsterdams uitgever, die nog pas sinds de bevrijding dit nuttige — want complement van 't onze! — vak beoefent, is van deze waarheid echter nog niet doordrongen. Anders zou hij zich wel enige malen hebben bedacht, alvorens zich in een briefje van drie zinnen hopeloos belachelijk te maken. Bovendien levert hij er een allerduidelijkst bewijs mee van een tot nu toe nog niet gesignaleerde kleingeestigheid.

Deze man ontdekte plotseling, dat een ex-redacteur van zijn blad, tegen wie hij een proces heeft verloren, de hierdoor verscherpte slechte verstandhouding tussen directeur en journalist geen aanleiding oordeelde om het blad niet meer te lezen. De collega was dus abonné, totdat hij na het opgeven van een adreswijziging — het volgende aangetekende briefje ontving:

„Door uw briefje van 14/3 werd ik gewaar, dat uw naam voorkomt op onze lijst van abonné's. Alhoewel het niet mijn gewoonte is een jaar-abonné te schrappen, doe ik dat bij U met ingang van heden met groot genoegen. Ingesloten ontvangt U f 5,30 (restitutie abt. f 5,55 — portiekosten f 0,25).”

Er stond niet boven „Mijnheer” of „L.S.” of een andere aanhef, die men pleegt te gebruiken in het normale verkeer en er was evenmin „Hoogachtend” of iets dergelijks aan de brief toegevoegd.

Een oordeel laten wij graag en met een gerust hart over aan de collega's. Slechts deze opmerking tot

besluit: het rekensommetje klopt niet, daar het terugbetaalde bedrag te gering was, terwijl het zacht gezegd ook wel aanvechtbaar is, dat de geroyeerde abonné zélf de kosten van het aangetekende briefje moet betalen!

Amsterdam

W. A.

NIET ZO, MAAR ZO

In enkele dagbladen is het resultaat van ons Buitengewoon Congres te Utrecht niet geheel juist weergegeven („onjuiste berichtgeving” dus, waarbij ik de „opzettelijkheid” in het midden zal laten). Het zou echter te betreuren zijn, wanneer ook de weergave in dit blad niet geheel overeenkomstig de feiten zou zijn.

Ik moge er dus, ter voorkoming van misverstand, op wijzen, dat op deze vergadering geen motie is verworpen, die zich tegen een wettelijke regeling van het tuchtrecht voor journalisten richtte. Wat — bij zitten en opstaan — is verworpen, is slechts mijn voorstel, het eerst te laten stemmen over het door mij gestelde principiële vraagpunt: „Moet voor journalisten een tuchtrecht bij de wet worden geregeld?” Uiteraard was het daarbij mijn bedoeling (dit vloeide voort uit het betoog, dat ik voordien had mogen houden), dat deze vraag in meerderheid met „neen” zou zijn beantwoord.

Dit voorstel, dus om over dat vraagpunt het eerst te laten stemmen, is verworpen en men heeft dus eerst gestemd over het voorstel, om de gehele aangelegenheid nog eens „commissoriaal” te maken. Toen dit was aanvaard, was daarmee mijn voorstel natuurlijk vervallen, omdat nu niet meer op het rapport van de in te stellen commissie kon worden voortuitgelopen.

Dit is de enig juiste lezing.

Terloops wil ik daaraan wel toevoegen, dat ik hoop, dat het slechts uitstel van executie zal zijn, waarbij ik de klemtoon zou willen leggen op het woord „executie”. Met andere woorden dus, ik hoop, dat, hoe het rapport ook zal luiden, ons volgende congres zich niet weder, in vergadermoetheid, een afleidingsmotie zal laten opdringen, maar dan de moed zal hebben een principiële beslissing te nemen.

En moge deze beslissing dan zijn: een resoluut „neen”.

Den Haag

A. W. ABSPOEL

DE JOURNALISTEN EN HET VERSLAG DER ENQUETECOMMISSIE

De Enquêtecommissie Regeringsbeleid 1940—45 is zo vriendelijk geweest reeds Maandagavond 30 Mei aan een aantal parlementaire en buitenlandse journalisten het tweede deel van haar verslag plus een stenografisch verslag van de door haar gedurende deze verslagperiode gehouden verhoren ter hand te stellen. De publicatie hiervan was vastgesteld op Vrijdag 3 Juni te 24 uur.

De lezers dienden dus ingelicht te worden in de bladen van Zaterdag 4 Juni, eventueel reeds in de ochtendedities van die dag.

Het spreekt vanzelf, dat er tijd nodig is om de verschillende couranten te bereiken, eveneens voor het zetten, corrigeren enz, van het overzicht. Dit laatste diende dus uiterlijk op Vrijdag 3 Juni gereed te zijn. De journalisten bleven alzo drie dagen over om de te zamen 1013 bladzijden tellende werken door te nemen. Slechts vijf minuten voor iedere folio-bladzijde reserverende en aannemende, dat de parlementaire journalist in die drie dagen niets anders deed (er waren nog verscheidene Kamerzittingen!), benevens, dat hij over een onbeperkt uithoudings- en bevattingsvermogen beschikt om deze ingewikkelde stof in zich op te nemen, heeft hij daar voor nodig gehad ruim 84 uur. Hij moest dus 28 uur per dag werken. Nu wil het geval, dat ook voor hem een etmaal slechts 24 uren telt. En dan moest hij toch ook nog zijn samenvatting of (en) oordeel schrijven.

Om over nachtrust maar niet te spreken.

J. HOBBEL

RECLAME-PERSCONFERENTIE

De reactie op de publicaties over de „home wave”-permanent konden niet uitblijven. Van de zijde der belanghebbenden, de vakgroep Groothandel in Parfumerieën en Cosmetics, kwam zij in De Volkskrant het eerst op Zaterdag 11 Juni.

Het verweer tegen deze publicatie was pover. Wie de zaak tot op de kern terugbrengt, moet tot de volgende conclusie komen. De Vinolia-maatschappij, een der onderdelen van de Unilever, heeft de gezamenlijke redacties in de luren gelegd en op massale schaal gratis reclame gemaakt in de redactionele kolommen. Nu dit hek van de dam is, kan er geen plaatselijk blad of geen streekblad meer zijn, dat deze gratis advertenties in de redactionele kolommen nog weigert. Wij zijn weer vervallen in de toestand van voor de oorlog. Het zou immers al te dwaas worden, dat wat de Unilever geoorloofd is, verboden wordt aan de kleine, voor zijn bestaan vechtende middenstander.

Een algemene publicatie over „home wave” zou nog te billijken zijn geweest; nu het product met name genoemd werd, is er alleen maar sprake van gratis reclame in de redactionele kolommen.

Was er aanvankelijk sprake na de oorlog van een uiteindelijk verworven onafhankelijkheid van de adverteerder; de gezamenlijke knieval der Nederlandse dagbladen voor het beeld met de vele armen, dat Unilever heet, geeft een inzicht in de werkelijke betekenis van deze onafhankelijkheid.

LEO NELISSEN.

Wist U dat...

— de Notu zich tegen het ontwerp-Pompe heeft verklaard?

— de Justitie een onderzoek heeft ingesteld naar degeen, die de ambtelijke stukken, gepubliceerd in de brochure „Dieven in de nacht” van H. A. Lunshof, heeft verschaft?

— op de vraag, welke ambtenaar de heer Lunshof deze stukken, die belastend waren voor een tweetal Kamerleden, had verstrekt, hij met een beroep op het persgeheim aan de Rechter-Commissaris geweigerd heeft antwoord te geven en hij zich op het standpunt stelde dat het voor de journalist een uiterst belangrijke zaak is misstanden aan de kaak te stellen en hij meende deze rechten ondanks het arrest van de Hoge Raad te moeten handhaven?

— het moeilijk kersen eten is met de Hoge Raad?

— en nu wel wéér een vervolging zal worden ingesteld?

— een groep vertegenwoordigers van vooraanstaande Amerikaanse dagbladen, weekbladen, radio-omroepen en persbureaux op uitnodiging van de Nederlandse regering Indonesië bezoekt?

— men per vliegtuig uit New York voor een kort verblijf in Nederland is afgestapt om zich in verbinding te stellen met regeringsfunctionarissen in Den Haag en daarna de reis naar Indonesië heeft voortgezet?

— men in Indonesië volledig vrij zal zijn om de situatie in haar geheel in ogenschouw te nemen en daarover te berichten?

— Willem (Toon) Asselbergs (van Duinkerken) een alleraardigste causerie in Amsterdam heeft gehouden over het onderwerp waar de oirbaarheid ophoudt en de onoirbaarheid begint bij de personalia „zoals wij die tegenwoordig” in de Nederlandse pers aantreffen?

— deze causerie waard is, breder uitgewerkt, in breder kring onzer collegae gehoord te worden?

— het Rotterdamsch Nieuwsblad Rotterdamsch Nieuwsblad mag blijven volgens een sententie van de raad van beroep voor de perszuivering?

— door de Britse nationale unie van journalisten is bekendgemaakt, dat haar leden met 3375 tegen 769 stemmen een voorstel hebben aangenomen, strekkende tot het doen uitreden van de Unie uit de door de communisten als propagandaforum gebruikte internationale organisatie van journalisten?

— het secretariaat van de Persraad, de Adviescommissie Perswet en de Rijkscommissie inzake Lectuurvoorziening sinds 15 Juni 1949 gevestigd is, Lange Voorhout 50, 's-Gravenhage, telefoon 117870?

— wij dit keer maar heel weinig wist-u-datjes hebben, zodat wij nederig uw clementie inroepen voor de korthed van dit rubriekje ditmaal?

PERS EN TELEVISIE

Er is de laatste tijd in de pers heel wat geschreven over de televisie. Al deze verhalen verraadden een vrij groot enthousiasme en een zeker ongeduld over de vraag wanneer Nederland een geregelde televisiedienst zal krijgen. Dat ongeduld zal nog wel even op de proef worden gesteld, maar intussen kunnen de journalisten niet beter doen dan zich beraden over de vraag in hoeverre de televisie in de toekomst invloed zal hebben op de inhoud en de aard van de kranten.

Wij leven in een zeer dynamische tijd en het valt journalisten vaak moeilijk om te beseffen, dat drukpersen, papier en inkt slechts één middel zijn om nieuws en informatie bij het publiek te brengen. Weliswaar hebben wij de les van de radio geleerd, maar het kan toch zijn nut hebben bijtijds eens goed na te gaan, of de televisie niet een veel grotere invloed op de aard van de krant van de toekomst kan hebben dan de radio ooit heeft gehad. Het zij verre van mij om te beweren, dat de krant gevaar loopt verdrongen te worden. Men zal altijd een krant willen hebben, omdat deze steeds gereed ligt wanneer het de lezer past zich in het nieuws van de dag te verdiepen. De meer dictatoriale radio stoort zich niet aan dergelijke overwegingen.

De televisie echter zal heel wat

Journalist-Toneelschrijver

KAN elk toneelstuk, zowel wat het schrijven als wat het opvoeren betreft een experiment genoemd worden, een onderwerp, dat zo kies is als dat van het afschuwelijke proces tegen Z. Em. Kardinaal Mindzenty vereist wel een zeer bijzondere behandeling om het experiment niet al te gewaagd te doen zijn. Vooral, omdat het aantal reacties en de intensiteit hiervan zo enorm waren, de gebeurtenissen van zeer recente datum zijn en ten slotte, omdat rond de werkelijke achtergrond hiervan nog een waas van geheimzinnigheid hangt, is een gepaste schroom zeker op zijn plaats.

De schrijver Han van Erde Dubois, onze collega H. Kerkhofs te Nijmegen, heeft om deze moeilijkheden ineens op te vangen de gehele opzet sober gehouden, zoals ook zijn bedoeling was en wij kunnen niet anders zeggen dan dat hij hierin volkomen is geslaagd. Deze soberheid is dermate consequent doorgevoerd, dat zij alleszins stijlvol is geworden en hierdoor artistiek, hoewel schrijver in deze pretentieloos wilde zijn.

Waarom dit stuk geschreven werd, is in en door het spel zelf verklaard.

Dit is mede een bewijs, dat het volkomen geslaagd is. Nochtans mocht het in Arnhem niet worden vertoond. Men had daar zo z'n reden voor, die wij echter niet precies konden achterhalen.

meer informatie kunnen geven dan de radio. De korte ervaring, die men in het binnen- en buitenland op dit gebied bezit, heeft al bewezen, dat de reportage, de beeldreportage met het toelichtende woord van de reporter, een van de aantrekkelijkste onderdelen van een regelmatige televisiedienst zal worden. Tot nu toe had het dagblad de primeur van de foto, het plaatje, de illustratie. Ook dit domein zal de krant dus binnenkort moeten prijsgeven, want binnen x jaren zal men de belangrijkste gebeurtenissen in binnen- en buitenland in de huiskamer op het televisiescherm kunnen gadeslaan. Geen Engelsman heeft ooit de Boat Race zo goed gezien als dit jaar de gelukkige bezitter van een televisietoestel in Londen; geen pen van welke vooraanstaande journalist ook kan zo goed een maansverduistering beschrijven als de televisie in Amerika dit evenement onlangs, voorzien van gesproken commentaar, liet zien. Koninklijke bezoeken, opening van Jaarbeurzen en nieuwe gebouwen, belangrijke vergaderingen, rampen, branden, interviews met vooraanstaande persoonlijkheden, overal zal de televisie bij kunnen zijn en overal zal de geïnteresseerde televisiebezitter kennis van kunnen nemen, hetzij op het moment zelf, waarop al deze gebeurtenissen plaatsvinden, hetzij later op de dag of in de avond, wanneer hem zulks beter schikt, door middel van een film.

Dit betoog is werkelijk niet bedoeld om de journalist schrik aan te jagen, want daar bestaat in het geheel geen reden voor. Wel zou ik het probleem voor de voeten van de dagbladdirecteuren en journalisten willen neerleggen, opdat *tijdig* — en dit woord zou ik gaarne onderstreept willen zien ¹⁾ — begrepen wordt, dat de organisatie van een televisiedienst in Nederland een aangelegenheid is, waar de journalistieke wereld ten nauwste bij betrokken is. In Amerika hebben de kranten indertijd bij de komst van de radio de bus gemist. Ditmaal volgen zij niet alleen de ontwikkeling van de televisie, die daar inmiddels tot een levende werkelijkheid is geworden, met grote aandacht, maar spelen zij zelf een rol bij de organisatie of hebben zij de beschikking over een televisiezender.

In Engeland heeft Max Aitken, de zoon van Lord Beaverbrook, nog kort geleden gezegd dat „television was going to be a much bigger influencing factor than people imagined”. Dit zei hij in aansluiting op een redevoering die hij hield over dagbladen en politici.

J. J. F. STOKVIS

¹⁾ Is cursiveren ook goed? Onderstrepen gaat zo lastig. — Red.

Federatie van katholieke uitgevers bijeen

In Den Haag is de internationale persbijeenkomst van de „Commission permanente internationale des Editeurs de Journaux Catholiques” gehouden. Deze bijeenkomst had ten doel de voorbereidingen te treffen voor een groot katholiek perscongres te Rome tijdens het H. Jaar, in het voorjaar van 1950.

Vertegenwoordigers uit tien landen in Europa en Amerika namen aan dit congres deel. De gedelegeerden woonden een H. Mis bij in de kapel van de Internuntiatuur, waarna een officiële receptie werd gegeven door de Apostolische Nuntius, mgr. P. Giobbe.

De vergadering benoemde een studiec ommissie voor de voorbereiding van het congres, bestaande uit prof. Müller-Bächi van de K.I.P.A. in Zwitserland, monsieur Michel, directeur van de Grenz-Echo te Eupen, Abbé Bernard van het Luxemburger Wort, en monsieur Herr van La Croix.

Dan was er een receptie in de Vieux Doelen te Den Haag, waar de deelnemers door de ministers mr. J. R. H. van Schaik en prof. dr. F. J. Th. Rutten werden ontvangen.

In de werkvergadering werd op voorstel van de heer Joh. Kuypers, directeur van De Maasbode, die als waarnemend voorzitter fungeerde, tot nieuwe voorzitter van de Commission Permanente gekozen de heer A. Michelin van „La Bonne Presse” te Parijs.

Aan Z.H. de Paus werd het volgende telegram gezonden:

„De Commission Permanente, enz., voor het eerst te Den Haag bijeen ter voorbereiding van het Congres der Katholieke Pers te Rome, tijdens het H. Jaar, verzooft Uwe Heiligheid om Uw Apostolische Zegen over haar werk.”

Als algemeen thema voor het perscongres te Rome zal worden voorgesteld: De pers in dienst van waarheid, gerechtigheid en vrede.

Verder hielden directie en redactie van De Maasbode in Hotel Corona te Den Haag voor de deelnemers een receptie. Ten slotte maakten de deelnemers een tocht naar de bollenvelden. In Lisse werd het gezelschap ontvangen door de heer Lambooy.

Inter

WIJ kenden reeds wereldpersdiensten onder de namen Interinf en Intercep. Met vreugde namen wij thans kennis van de Interlinie, een blijkbaar internationaal opgezette nieuwsdienst ten behoeve van „De Linie”. Wij voelen ons thans gedrongen om ten spoedigste te komen tot een Interstem. Eén vrees weerhoudt ons echter. De mogelijkheid namelijk dat wij in de toekomst zullen moeten concurreren met de Interpeelbode. En daar wagen wij ons liever niet aan. (Dagblad De Stem)

DIE MISSIEBLAADJES

GERUIME tijd geleden schreef ons een clericus van een missiecongregatie, dat er onder journalisten een ontstellende onkunde blijkt te heersen over de waarde en betekenis van de missieblaadjes, die onderscheiden orden en congregaties in het licht geven. Erger nog: zij waren veelal zeer onvoldoende op de hoogte van de moderne betekenis van het missiewerk voor niet slechts de missie alleen en wisten weinig of niets van de ook wetenschappelijke waarde van het werk, dat vele missionarissen buiten hun zielzorg nog weten te presteren.

Zelfs wilde schrijver, dat er aan zo al niet iedere dan toch aan de voornaamste redacties een kracht uit de rangen der missionerende orden zou worden verbonden, die in de katholieke pers dit werk meer relief zou geven en het verband tussen bepaalde maatregelen van staatkundige aard en het missiewerk zou leggen.

IN dit verwijt steekt ongemeen veel waars en we hebben het ons waarschijnlijk stuk voor stuk aan te trekken. Inderdaad is ons oordeel over de meestal bescheiden uitgegeven periodieken van de meeste missiepaters er een, dat op sleur berust en verouderd is. Het moet toegegeven, dat in het verleden deze blaadjes zeer geschikt voor vrome zielen mochten heten maar anderen melig maakten. Het waren in feite meer familie-berichten in groot verband, zonder dat men elkaar trachtte te prikkelen door sterke verhalen. Er is overigens ook een missionarissen-latijn, gelijk men weet.

Het blijkt nu, dat er zich in de loop der jaren een enorme ommekeer in deze geschriften, hun inhoud, hun opmaak en hun uiterlijk voltrokken heeft. Reeds door de crisisjaren vóór de oorlog was dit geboden. In heel veel gevallen immers was men louter uit liefdadigheidsoverwegingen of omdat de zelatrice zulk een aardig gezichtje of, zo'n vlot smoesje over zich had, op dit soort uitgaven geabonneerd. In meer dan een gezin bleven ze in het bandje of gingen op zijn best naar de keuken. Toen er bij velen bezuinigd moest worden, gingen men zich afvragen, of het nu wel de moeite waard was het abonnement te continueren en het antwoord op die vraag was maar al te vaak ontkenkend. Het regende dus bedankjes.

Dit nu was voor de missiepaters — mede — een reden, om die organen eens flink onderhanden te nemen, er een nieuwe opzet aan te geven, strenger de inhoud te selecteren en voor een fleuriger aanblik te zorgen. Deze metamorphose is aan de aandacht van de meeste persmensen ontsnapt. Ze kregen ook zó veel toegestuurd en ze hadden ook zó veel te lezen (laten we hopen, dat ze het ook deden) dat ze niet letten

op de inderdaad zeer gunstige wending, die het „missietijdschriftenwezen” gemaakt heeft.

OPZETTELIIK hebben we nu eens maanden achtereens enige van deze uitgaven nagegaan, die we van vroeger, van meer dan vijftig jaren geleden, goed kenden en vaak al voor die tijd met plezier — zelfs op die kritische leeftijd! — lazen. En het viel ons op, dat de geest aanmerkelijk frisser is geworden; dat men zich niet meer angstvallig houdt aan de eigen congregatie en het eigen missiegebied, maar ook de verdiensten van andere werkers in de wijngaard durft noemen.

Bovendien hebben we er een schat van wetenswaardigheden in ontdekt. We noemen hier voor de vuist weg artikelen over het Chinees schrift in het St. Antonius-missieblad van de paters Franciscanen, datzelfde blaadje, dat ons na de eerste wereldoorlog zulke adembenemende avonturen uit het Spartacistenoproer in München wist te verhalen, die we in de grote kranten toen tevergeefs zochten. Er zijn bovendien méér onderwerpen, die deze missionarissen, nu we voor een nieuwe ondergang van het Chinese rijk staan, voor de vergroting van onze kennis van toestanden in die uitgestrekte provinciën bijdragen.

Geen geringer lof hebben we voor het missietijdschrift van de Claverbond van de paters Jesuïeten, een vriendelijk uiterlijk, dat een even pakkende als wetenschappelijk verantwoorde inhoud dekt. Wij hebben hierin bijzonderheden over Indonesië aangetroffen, die we nergens anders vermochten te vinden, background-information — om dit modewoord eens te gebruiken — waarmee ieder onzer zijn voordeel kan doen.

Wat vroeger de „Annalen der Afrikaanse Missiën” van de Witte Paters van Kardinaal Lavigerie heette, is nu en van naam, en van inhoud veranderd en ook dit bleek een verandering ten goede. De missiebelangen van deze sociëteit in Afrika, Amerika en het Nabije Oosten zijn ook wel in staat haar leden voor een veelzijdige informatie te doen zorgen, vraagstukken uit een directe aanraking met de bevolking en met kennis van niet zelden haar diepste roerselen te laten behandelen.

Een nog uitgestrekter missiegebied is toevertrouwd aan de thans vijftig jaren in ons land gevestigde Belgische missiecongregatie van Scheut (Sparrendaal), die behalve de Ver. Staten en een gebied in Midden-Afrika missies in Japan, op de Philippijnen, in China en op Celebes verzorgen. Het „blaadje van Scheut”, zoals we het in onze college-tijd en missie-propaganda noemden, had altijd iets, wat we elders niet lazen en het is deze traditie niet ontrouw geworden. Goed van opmaak — wat

het vroeger niet was — met voortreffelijke overzichten en sprekende foto's en wat meer voor ons zegt: met verrassende mededelingen, vooral in het jubileumnummer. Inzonderheid 't toepassen van de verkennerij maakt hier een prettige indruk.

WE vertrouwen, dat lezers van ons orgaan, die hun oordeel over de maandbladen van de missie door de feiten achterhaald zien, zich eens de moeite zullen geven, aan het verschijnsel aandacht te besteden. Op gevaar af platgetreden paden te bewandelen, herinneren we nog maar eens aan de verre achtergrond, die zowel de katholieke pers als het missiewerk gemeen hebben. Laat die pers profiteren van wat die missie hier aandraagt en laat ze dan tevens nu en dan eens deze dienst reciproceren op de wijze, die haar het beste lijkt.

En... laat de missie begrijpen, wat de taak van de pers is. Wij doelen hier op de middelen, waarvan missie-orden zich wel bedienen om de koorden van de beurzen der gelovigen lossen te maken. Vaak menen zij, dat dit edele doel aan de critiek het zwijgen mag opleggen. Dat is een onjuiste mening; het missie-doel heiligt de propaganda-middelen niet.

Eén voorbeeld. — Een missiecongregatie gaat in een stad een film vertonen, waarvan de reclame suggereert, dat ze iets brengt à la The Song of Bernadette naar de roman van Franz Werfel. Een misleidende suggestie, want het blijkt een vijf en twintig jaar oude draak, van hetzelfde sop overgoten (en er daardoor niet mooier op geworden) als de Ontbladerde Roos, in de bestrijding van welke wansmaak coll. H. van Lamsweerde eertijds het spits heeft afgebeten tot op de Nieuwe Gracht in Haarlem toe.

Een redacteur, die de eerste avond gaat verslaan, wordt met deze filmhorreur geconfronteerd en spreekt er in zijn recensie zijn teleurstelling over uit, dat een belangrijke missiecongregatie propaganda maakt met zulk een, de volkssmaak bedervend product, niet ongelijk aan 't zoetelijk geval, waarmee de H. Theresia van Lisieux vroeger door de filmmakers niet tot de eer der altaren maar tot die van de fondantkisten „verheven” werd.

Daags daarop beklimt een verontwaardigd missie-pater het spreekgestoelte en gaat te keer tegen de recensent, in termen, die de eenvoudige lieden onder zijn gehoor er toe brengen, enkele tientallen abonnementsopzeggingen bij de betrokken krant in te dienen. De directie accepteert ze, omdat ze weet, dat de redacteur in kwestie zijn oordeel wel overwogen pleegt uit te brengen en omdat ook haar dit filmgeflodder voor-een-goed-doel een gruwel is. En

Directeuren-Internationale congresseerde in Amsterdam

De verleden jaar te Parijs gestichte „Internationale Federatie van Dagblad-directeuren” (de F.I.E.J.) heeft haar tweede congres gehouden te Amsterdam, waar onder leiding van de voorzitter der F.I.E.J., de heer J. v. d. Kieft, de voorzitter van de „Ned. Dagblad Pers 1945”, van 14—17 Juni l.l. in de grote zaal van het „American-Hotel” werd vergaderd.

Er zal nader gelegenheid zijn in ons orgaan op dit congres terug te komen. Doch reeds thans zij vermeld, dat in deze internationale bijeenkomst van dagblad-directeuren (waaraan delegaties uit 13 verschillende landen deelnamen — de delegatie der N.D.P. bestond uit de heren v. d. Kieft, Henny en Dijkers — ook het in ons land aanhangige wetsontwerp der journalistieke verantwoordelijkheid in de befaadslagen is betrokken.

De heer Paul Miller (Amerika) bracht namelijk bij de discussies over de persvrijheid dit wetsontwerp ter sprake en betoogde, dat dit in flagrante strijd is met de principes van persvrijheid, vastgelegd in het rapport, dat de Zwitserse gedelegeerde Bourquin aan het congres had uitgebracht. Daar hij dit wetsontwerp beschouwde als een rechtstreekse aanval op de persvrijheid, stelde hij voor een commissie te benoemen, die een resolutie ter zake aan het congres zou hebben voor te leggen.

Het congres besloot hierop een commissie te benoemen, bestaande uit de heren Paul Miller (Amerika), F. H. Grime (Gr. Britt.), J. Bour-

de redactie tekent de missie-congresgatie aan op een bepaald lijstje.

HET voordeel van dit alles is intussen voor een ander plaatselijk blad. Deszelfs recensent heeft de film niet minder drakerig bevonden doch de redactie meent haar taak van voorlichting voldoende te hebben volbracht door er geen regel over te schrijven. Wellicht speculeerde zij op de bekende openhartigheid van de collega, die nu eenmaal geen enkel soort smaakbederf over zijn kant laat gaan, ook niet wanneer een eerbiedwaardig gezelschap er voor een goed doel reuvenen van hoopt te krijgen.

Ten slotte blijkt dit zwijgen, zakelijk beschouwd en voor dat ogenblik, het gouden voordeel te brengen, waarvan het spreekwoord gewaagt. Of het uit journalistiek oogpunt bevredigend is, zal in een orgaan van vakgenoten wel niet ter discussie gesteld behoeven te worden.

S. Z.

quin (Zwitserland), A. Bayet (Frankrijk) en H. Dijkers (Nederland), ten einde een resolutie op te stellen, waarin het standpunt van het congres inzake regeringsbemoeiing met de verantwoordelijkheid van de pers wordt vastgelegd. Besloten werd in de resolutie geen speciaal standpunt ten aanzien van het Nederlandse wetsontwerp tot uitdrukking te brengen, doch de resolutie van toepassing te doen zijn op de pers in het algemeen.

In de volgende zitting is, op voorstel dier commissie met algemene stemmen een resolutie aanvaard, luidende:

Het congres, kennis genomen hebbende van de in de verschillende landen aanhangige voorstellen, zowel van wetgevende als van andere aard,

welke de vrije nieuwsvoorziening zou kunnen belemmeren,

overwegende dat de persvrijheid welke tevens insluit het recht van het individu om kennis te nemen van alles wat gepubliceerd wordt, fundamenteel is voor het behoud van alle persoonlijke vrijheden der leden van de vrije volken,

spreekt als zijn vaste wil uit, zich bij voortdurend te verzetten tegen iedere poging, die de vrije ontvangst en verspreiding van het nieuws zou kunnen schaden, alsmede het recht van ieder individu om het blad te lezen, dat hij verkiest, zou kunnen benadelen.

Het Congres constateert opnieuw, dat het het recht is van de organisaties in het beroep zelf om controle te oefenen over de veelzijdige werkzaamheden van het perswezen, om de traditionele zin voor verantwoordelijkheid bij haar leden te handhaven en de geestelijke en morele belangen van de pers te verdedigen.

Vrijheid van drukpers

Reeds Le Sage ten Broek streed er voor

Eind 1947, ongeveer gelijktijdig met de honderdste sterfdag van Joachim George Le Sage ten Broek, de nestor der katholieke pers en wegbereider voor het bijzonder onderwijs, kon — dank zij het levenswerk van de inmiddels overleden historicus, Dr. Gorris — een sinds vele jaren geuit verlangen: de publicatie van een biographie van deze edele 19e eeuwse figuur, worden bevredigd. In het eerste deel werd een gedocumenteerde reconstructie van Le Sage's persoon, denkbeelden en streven tot 1829 gegeven.

Met het zojuist verschenen tweede deel is deze belangrijke uitgave (verschenen bij Urbi et Orbi te Amsterdam), thans eindelijk compleet. De auteur belicht in dit deel in 18 hoofdstukken, de laatste twintig levensjaren van de blinde pionier tegen een achtergrond van de toenmalige godsdienstige, maatschappelijke en culturele verhoudingen. Voortreffelijk wordt Le Sage's figuur als onvermoeibare en moedige strijder voor vrijheid en godsdienst, onderwijs en drukpers, als publicist, politicus en historicus aan ons voorgesteld. De interessante beschrijving van Le Sage's houding tegenover Protestantisme, Gallikanisme, Jansenisme, enz., zijn verhouding tot familieleden en connecties met binnen- en buitenlandse voorname persoonlijkheden dwingt zeker onze bewondering af.

Een complete bibliographie en een personenregister op het gehele werk verhogen de bruikbaarheid van deze

historische uitgave, die, zoals de ondertitel terecht aangeeft, is uitgegroeid tot een gedocumenteerde geschiedenis van „de eerste fase van de emancipatie der katholieken in de eerste helft der 19e eeuw”.

Beide delen zijn fraai uitgegeven en verlicht met talrijke portretten van vooraanstaande figuren en met historische geschriften.

Voor wat betreft de pers-activiteit van „de blinde pionier van Grave”, verwijzen wij in dit tweede deel naar de hoofdstukken van Le Sage als tijdschrift-redacteur, over zijn journalistieke belangstelling voor allerlei uitgaven en over zijn politieke activiteit met betrekking tot de vrijheid van drukpers. Van zijn enthousiasme voor de katholieke pers kunnen ook wij nog leren.

Jong meester in de rechten met goede journalistieke en literaire opleiding, zoekt plaatsing als

REDACTEUR

bij week-, dag- of maandblad. Brieven No. 119/49, aan het bureau van dit blad.

KUNSTREDACTEUR

gevraagd bij groot dagblad. Algemene oriëntatie op kunstgebied vereist, doch zeer in het bijzonder specialisatie op muziekgebied.

Brieven met zeer volledige gegevens onder No. 22 aan administratie „Mededelingen van de N.D.P.”, Bezuidenhoutseweg 45, 's-Gravenhage.

Bedrijfseconomische betekenis van de reclame

Proefschrift van doctor
H. J. A. Hermens

ONDER grote belangstelling, vooral van de zijde van journalisten, kranten-directeuren en economen, heeft de heer H. J. A. Hermens, directeur van de uitgevers-maatschappij Neerlandia te Utrecht, aan de Amsterdamse Universiteit zijn doctorsgraad in de economische wetenschappen behaald op proefschrift „de bedrijfseconomische betekenis van de reclame”.

Prof. Limperg belichtte in een hartelijk speechje het bijzondere karakter van deze plechtigheid. Doctorandi in de economie plegen het veelal zo druk te hebben in hun zakelijke werkkringen, dat het behalen van de doctorstitel niet al te veelvoudig voorkomt. De studie van dr. Hermens moet dan ook als een bijzondere prestatie gezien worden, te meer omdat in dit geval bedrijfs-economische aspecten niet alleen uit theoretisch-analytische gezichtshoek werden bekeken, maar ook uit die van de practijk.

In zijn proefschrift heeft de bekende dagbladdirecteur blijk gegeven, zowel ervaren practicus als bekwaam theoreticus te zijn. Het geschrift, dat vierhonderd pagina's wijdt aan de verschillende aspecten van de reclame, haar plaats in de literatuur, haar functie en geschiedenis, haar verband met afzet en conjunctuur, de noodzakelijkheid van reclame-vergroting en analyse, de rol van reclame als element van kostprijs en haar plaats in de organisatie van het bedrijf, belooft op dit gebied een der standaardwerken te worden.

Uit de rijke inhoud geven we de volgende samenvatting:

De tot nu toe verschenen literatuur op het gebied van de reclame heeft zich voornamelijk bezig gehouden met de technische en psychologische aspecten van dit onderwerp.

Maar beide, zowel de technische als de psychologische beheersing van de reclame, zijn slechts middelen strekkende tot het doel de reclame economisch te beheersen.

Nederl. Juristenvereniging

Ongeveer terzelfdertijd, dat dit nummer van ons orgaan moest worden opgemaakt, werd in Maastricht de jaarlijkse algemene vergadering gehouden van de Nederlandse Juristenvereniging. De voorzitter dezer vereniging, prof. mr. D. Hazewinkel—Suringa, behandelde in haar openingswoord het voor de journalisten zo belangrijke onderwerp van het zwijg- en verschoningsrecht. Zij besloot haar rede met deze conclusie: „Noch de journalist met zijn ere-

De schrijver stelt in dit werk de bedrijfseconomische betekenis van de reclame aan de orde, d.w.z., hij onderzoekt de problemen en verschijnselen van de reclame binnen het bedrijf. Er wordt nagegaan, welke waarde de reclame voor een bedrijf heeft door het aanleggen van de economische maatstaf, dus door het vergelijken van kosten en opbrengst.

Hierdoor wordt getracht na te gaan in welke mate de reclame bijdraagt tot de inkomensvorming.

Wij menen, dat dit boek in deze tijd voor velen van zeer groot belang kan zijn, omdat door de verschuiving van „sellers market” naar „buyers market” er steeds meer behoefte bestaat aan weloverwogen reclame-campagnes, die economisch verantwoord zijn.

Dit proefschrift is in de handel gebracht door H. E. Stenfert Kroese's Uitgevers-maatschappij te Leiden.

Gerestaureerd gebouw „Maas- en Roerbode” plechtig ingezegend

In aanwezigheid van commissarissen, aandeelhouders, directie, directies en hoofdredacties van de in het kader van Zuid-Oost-Pers en Limburgia-Pers met de „Maas- en Roerbode” verbonden bladen, alsmede van het gehele personeel, heeft de Deken-Plebaan van Roermond het gerestaureerde gebouw van de Maas- en Roerbode plechtig ingezegend.

Toen Roermond in de frontperiode zwaar geteisterd werd, ontkwam ook het gebouw van de Maas- en Roerbode niet aan vrij belangrijke oorlogsschade. Het definitief en grondig herstel is nu gecombineerd met een reeds langer noodzakelijke uitbreiding der kantoren van directie, redactie en administratie.

Een naast de krant liggend huis werd bij het gebouw getrokken en het geheel omgetoverd tot een smaakvol en aan de eisen des tijds aangepast gebouw.

Compliment aan directeur C. Dosker en de collegae van de Roermondse redactie.

code, noch een commissie uit beroepsgegoten heeft uit te maken of het algemeen belang zodanig gediend wordt, dat het offer van het erkennen van het beperkte zwijgrecht gebracht kan worden en het verzwijgen van de informatiebron gerechtvaardigd is, want de rechter zal hebben te beslissen, of tegenover het gunnen van het zwijgrecht, dat een justitieel offer is, een groter maatschappelijk voordeel staat”.

Op deze vergadering komen we in het volgend nummer van ons orgaan nader terug.

Wat ons

25 JAAR GELEDEN

bezig hield

● In het tijdschrift „De Katholiek” (Mei en Juni 1924) heeft de Geestelijk adviseur van de Ned. R.K. Journalistenvereniging, dr. B. Kruitwagen O.F.M., een stof-opwaaiende beschouwing gepubliceerd over de Katholieke journalistiek. Dit artikel was het vervolg op een Nijmeegse Congres-rede, waar pater Kruitwagen nog al wat opzien had gebaard door sterk persoonlijke inzichten. Intussen zijn wij een kwart-eeuw verder en bestaat er geen moeilijkheid meer ten aanzien van de vraag of een Katholiek dagblad al of niet politiek mag bedrijven, of dat men de behandeling van de Katholieke staatkunde aan één enkel orgaan moet overlaten.

● Onze collega Th. B. J. Wilmer werd op 1 Juni 1924, de dag van zijn 12½-jarig hoofdredacteurschap van „De Leidsche Courant”, aangezocht ook de redactie van het verenigings-orgaan te willen leiden. Na enig be-raad heeft hij daartoe besloten, doch zijn neven-taak slechts enkele jaren volgehouden. Maar wél is hij nog steeds hoofdredacteur van de Leids(ch)e Courant.

● De Nederlandse Journalistenkring heeft een motie aangenomen, waarin werd uitgesproken, dat cumulatieve bestuursfuncties in de Kring onwenselijk is. Nu, 25 jaar later, in een drukke tijd van organisatie-opbouw, dikwijls en noodgedwongen door steeds weer dezelfde bestuursleden, zou men haast een soortgelijke motie verlangen.

● In Rome begonnen de voorbereidende werkzaamheden voor het proces der zaligverklaring van twee Franse journalisten: Philibert Vraud en Camille Féron Vraud, oprichters van „La Croix” en „Bonne Presse”. „Heilige journalisten”: een woord-combinatie, die zeker niet alledaags is. Maar wij doen ons best!

● Een streep aan de balk! De Amerikaanse president Coolidge had aan journalisten gevraagd, hem een minister van marine te helpen zoeken. De president meende, dat de journalisten van Washington „met hun uitgebreide kennis van openbare personen, hun bekwaamheden en karakter” wellicht in staat zouden zijn, de geschikte man te vinden, die Coolidge zelf en alleen niet vinden kon. Hoe het geval is geëindigd, weten wij niet; en de geschiedenis vermeldt niet, in hoeverre de Pers de hand in deze zaak heeft gehad. In elk geval: men had — toen reeds! — vertrouwen in journalisten. Maar dat was..... niet bij ons! v. O.

BOEKEN VAN OF **JOURNALISTEN** VOOR

De Hoeksteen door dr H. van Waesberghe S.J. en anderen. Uitgave: J. J. Romen & Zonen te Roermond; 760 blz. Geb. f 9.90.

Deze bundel opstellen van belangrijke schrijvers uit de Jezuiten-orde vormt een katholiek getuigenis in actuele levensvragen. De inhoud richt zich tot allen die ernstig belangstellend zijn naar de positief-christelijke grondslagen van eigen leven en van de samenleving. Tegen de algemene achtergrond van Christus, Kerk en geloof worden vraagstukken besproken, die zich voordoen bij vijf mensengroepen: priesters, religieuzen, leken, gehuwden en de jeugd. Een afzonderlijk hoofdstuk is gewijd aan het maatschappelijke probleem; bijvoorbeeld: communisme en christendom, kerk en cultuur, filosofie en humanisme. Veel aandacht verdient, wat pater M. Bogaartz S.J. in openhartige taal heeft geschreven onder de titel „Arbeiders”. De ene beschouwing is al belangrijker dan de andere. Actueel is hetgeen pater L. J. Witte S.J. heeft geschreven over het oecumenisch congres van de Wereldraad der Kerken. Als hij de onverzoenlijke houding van de Zwitserse theoloog Barth ten aanzien van het Katholicisme bespreekt („de R.K. Kerk is voor het protestantisme een groter gevaar te achten dan het communisme”) wordt terecht de vraag gesteld: is dit nu wel oecumenische gezindheid? Wij moeten ons beperken; deze uitstekende bundel, die wij graag in handen willen zien van onze collegae, is een wélgeslaagd onderdeel van de openbare herdenking van het eerste eeuwfeest der Jezuiten-orde in ons land.

Aflaten-codex; uitgave J. J. Romen en Zonen te Roermond; 695 blz. Geb. f 9.50.

In de bekende duddruk-edities is verschenen de tweede druk van dit handige naslawerk. Het is een nieuwe authentieke verzameling van gebeden en goede werken, waaraan aflaten zijn verbonden; en het is de enige door de Penitentiarie goedgekeurde volledige Nederlandse uitgave. De vertaling geschiedde door de Benedictijnen van Oosterhout. Men kan deze uitgave ook als kerkboek gebruiken en zich dan verrijken uit de aflaten-schat der Kerk. Aan deze druk zijn enkele nieuwe aflaatgebeden en oefeningen uit de Acta Apostolicae Sedis van 1940 tot 1947 toegevoegd.

Een jaarkring in legenden onder redactie van prof. dr A. G. van Hamel. Uitgave: W. de Haan te Utrecht; 303 blz.

Deze prachtige uitgave werd reeds ter sprake gebracht in ons vorig (extra) nummer, waarbij coll. S. Z. de geboorte van een der afgedrukte legenden heeft beschreven. Waarom

zouden wij ons over die geboorte verbazen, want komen legenden niet doorgaans op een of andere merkwaardige wijze tot stand? Wij hebben ons daarom niet verdiept in de vraag, welke back-grounds mogelijk schuilen achter de vele interessante, c.q. sterke verhalen in deze kostelijke verzameling. Auteurs van naam hebben er aan meegewerkt, ook de naamlozen, van wie S. Z. er één vermocht te achterhalen. De illustraties zijn van Leon Holman en Ria Exel. Een uitstekend bandontwerp heeft deze serie van 77 legenden omsloten.

Bijbelse Geschiedenis door prof. dr. Jos. Keulers. Uitgave J. J. Romen en Zonen te Roermond.

Het feit dat dit werk in 18 jaar tijd zijn 5e druk beleeft is — beter dan welke aanbeveling ook — het beste bewijs dat Keulers er in geslaagd is zijn plan ten uitvoer te brengen. Van deze nieuwe druk verschenen reeds vijf afleveringen, in een uitvoering die zich prettiger laat lezen dan de vorige. De tekeningen van Jos. Speybroek, die in de eerste uitgaven een hele bladzijde besloegen, zijn nu verkleind opgenomen en winnen daardoor aan fijnheid en expressie. Dr Keulers weet de ingewikkelde vraagstukken op wetenschappelijk-verantwoorde, voor iedereen duidelijke wijze uiteen te zetten, zodat men zich zonder veel inspanning op de hoogte kan stellen van de interessante vraagstukken, die de Bijbel biedt en waarvan de kennis min of meer noodzakelijk is om met vrucht voor het persoonlijk leven de H. Schrift te lezen.

Tournoi in Berlijn, door Bram van Echt en Manuel Gasser. Uitgave H. L. Smit en Zn., Meppel; 288 blz. Geb. f 8.90.

Waarmee de schrijvers van dit boek bijzonder zijn geslaagd, is het tekenen van de politieke situatie van het huidige Berlijn: de botsing tussen de westelijke en oostelijke ideologieën, symbool voor de inzet van Duitsland zelf en Duitsland als de sleutel tot de overheersing van

JONGEMAN,

23 jaar, die een opleiding heeft genoten op Zeevaartgebied, doch zich voelt aangetrokken tot de journalistiek, zag zich gaarne geplaatst als l.l. journalist. Sollicitant, die „feeling” heeft voor het vak, geeft de voorkeur aan een werkkring in een havenstad.

Brieven onder No. 109/48 aan het Bureau van dit Blad.

het oude cultuurgebied Europa. In vlotte journalistieke reportages wordt het falen van de Sovjet-politiek door middel van de blokkade verklaard; en we lezen, dat de Westelijke overwinning in Berlijn méér is geweest dan een incidenteel succes. Beide schrijvers, medewerkers van Elseviers Weekblad, hebben hun prettig leesbare boek bijgewerkt tot na het heengaan van Clay, zodat het up to date kan worden genoemd. De uitgevers achten het niet uitgesloten, dat de toekomstige ontwikkeling het verschijnen van een tweede deel zal rechtvaardigen.

Begrip en schoonheid van de muziek, door dr J. L. Broeckx. Uitgave: Standaard Boekhandel te Tilburg; 196 blz. Geb. f 9.90.

De Vlaamse auteur behandelt enkele vraagstukken van de muziek-filosofie en de muziek-aesthetica. Hij doet het in korte hoofdstukken, maar toch zó, dat de doorsnee-lezer veel nieuws te horen krijgt. Men ontvangt duidelijk antwoord op de vraag, wat muziek is, en hoe de muziek wordt ontvangen. Interessant is, wat dr Broeckx vertelt over het scheidingsproces en verderop over de stijl en de vormen in de muziek. Voor wie een en ander van muziek afweet, zij opgemerkt dat de schrijver een strikt persoonlijk inzicht heeft gegeven; hetgeen gelukkig niet uitsluit, dat omtrent sommige muzikale vraagstukken klaarheid is verkregen.

KLEINERE UITGAVEN

Ons mede-lid Anton Erwich gaf in de Sleutelbloemreeks van „De Koepel” te Nijmegen een aantal gedichten uit, gebundeld onder de titel „Sol y Sombra”. In deze poëzie werden diepe gedachten neergelegd, b.v. in het sonnet, geschreven bij gelegenheid van de verheffing tot Kardinaal van Z.Em. Joannes de Jong. — Bij de R.V.D. in Den Haag is verkrijgbaar een leerzaam boekje van collega H. J. Boas te Londen over „Religious resistance in Holland” — De Ned. organisatie van tijdschrift-uitgevers (N.O.T.U.) gaf over 1948 een aantrekkelijk gebrocheerd verslag (38 pagina's) uit van haar veel-omvattende werkzaamheden — Een overzicht van de belangrijkste politieke artikelen in de Nederlandse dagbladders zal regelmatig worden uitgegeven door het secretariaat van de Kath. Volkspartij — Het geïllustreerd prospectus van de Heemschut-serie bevat een prijsvraag, die is tot stand gekomen in samenwerking met de Bond Heemschut — In een uitgebreid gedrukte uitgave hebben beide secretarissen van de N.D.P. een uitstekend overzicht gegeven van het vele, dat de organisatie van dagblad-directeuren na de bevrijding tot nu toe heeft opgebouwd — „De Russische Kerk en het Bolsjewisme” is de titel van een instructieve G.G.G.-uitgave, geschreven door mgr. dr Jac. Bruning actueel in onze dagen.